

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 28 -29 marca 2015 r.
na kierunku *ekonomia* prowadzonym
na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim
w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki
Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA - kadra

członkowie:

- prof. dr hab. Marek Lisiński - członek PKA
- prof. dr hab. Jerzy Węclawski - ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Angelika Karbowa – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi.

Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2008 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 779/2008 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 listopada 2008 r.).

Obecna została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, w tym biblioteki, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku studiów.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Kierunek *ekonomia* jest jednym z 3 kierunków prowadzonych w Instytucie Nauk Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku. Kształcenie na tym kierunku prowadzone jest w tym Instytucie od 2004 roku.

Procedura związana z utworzeniem w Instytucie Nauk Ekonomicznych kierunku *ekonomia* pojawiła się w roku 2003. Rada Instytutu Uchwałą z dnia 7 marca 2003 r. przedstawiła – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statutu Uczelni – wniosek do Senatu Uczelni w sprawie utworzenia kierunku *ekonomia*. Uchwałą z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie

utworzenia kierunku studiów *ekonomia* Senat przedłożył do Konwentu Uczelni wniosek o utworzenie tego kierunku studiów. Konwent Uchwałą z dnia 28 października 2003 r. zatwierdził wniosek Senatu w powyższej sprawie.

Rektor Uczelni zwrócił się do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu o wyrażenie zgody na utworzenie kierunku *ekonomia*. Decyzją z 17 sierpnia 2004 r. nr DSW-2-BR-4002-252/04 Minister Edukacji Narodowej i Sportu wyraził zgodę na prowadzenie przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Płocku studiów pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* od roku akademickiego 2004/2005/.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Konwentu wraz z listami obecności w powyższej sprawie. W posiedzeniach tych organów brali udział tylko interesariusze wewnętrzni.

Usytuowanie w/w kierunku w tej Uczelni było uzasadnione również posiadaniem odpowiedniej kadry dydaktycznej.

Strategia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku została zatwierdzona Uchwałą nr 94/2010 z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie Strategii Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku na lata 2010-2015. Strategia stanowi załącznik do tej uchwały. W dokumencie tym zatwierdzono również misję Uczelni.

Strategia Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki – zgodnie z przepisami Statutu podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni - została przyjęta Uchwałą nr 5/2011 Rady Naukowej Instytutu Ekonomicznych w dniu 15 kwietnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia Strategii Rozwoju Instytutu Nauk Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku na lata 2010 – 2015.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Rady Naukowej Instytutu w czasie których były zatwierdzono wspomniane wyżej dokumenty.

Analiza tej uchwały upoważnia do stwierdzenia, że aktualny rok akademicki jest ostatnim rokiem obowiązywania strategii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (PWSZ) w Płocku.

Strategia, we wstępie objaśnia zasady jej przyjęcia i przygotowania oraz podaje powody, określone jednak w sposób nieprzekonywujący i mało merytoryczny, dla których przyjęto właśnie pięć latni horyzont planowania.

Na jej część merytoryczną składają się:

- I. Założenia do prac nad Strategią Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku,
- II. Misja Uczelni,
- III. Wizja Uczelni,
- IV. Analiza stanu wyjściowego obejmująca:
 - dydaktykę,
 - kadre,
 - studentów,
 - działalność finansową,
 - majątek,
 - działalność naukową,
 - praktyki zawodowe,
 - Studium Kształcenia ustawicznego,
 - Akademicki Związek Sportowy,
 - Biuro Karier Zawodowych,
 - Samorząd Studencki,
 - Rzecznik ds. studentów niepełnosprawnych,
 - chór Uczelni,
 - działalność promocyjna
- V. Cel strategiczny,

- VI. Priorytety,
- VII. Zadania.

Misja i wizja zostały sformułowane przed analizą stanu wyjściowego. Opis tego stanu jest bardzo ogólną charakterystyką stanu faktycznego podstawowych funkcji i jednostek organizacyjnych Szkoły, która dotyczy lat 2009 – 2010 i nie jest, jak to wymaga proces formułowania strategii, antycypacją potencjału Uczelni oraz warunków, które określa się dla przyjętego horyzontu planowania.

Misja Szkoły opisując szczególną rację, powód istnienia PWSZ na lokalnym i regionalnym rynku edukacyjnym, określa podstawowe wartości, które zamierza respektować oraz adresata swoich usług edukacyjnych. Wypełnia, zatem podstawowe standardy, które przydaje się temu składnikowi strategii.

Ocena tak sformułowanej misji wypada pozytywnie. Możemy, zatem stwierdzić, że misja respektuje podstawowe wymagania w tym zakresie i określa szczególny powód funkcjonowania Szkoły.

Drugim składnikiem strategii Szkoły jest jej wizja. Przyjmując rozumienie istoty wizji jako ogólnego, wyidealizowanego marzenia odnoszące się do, wybiegającego w odległą perspektywę czasową, jej obrazu, wizja PWSZ wypełnia te zasady w stopniu ograniczonym. Jest uszczegółowioną misją Szkoły. Konkretyzuje ona ofertę kształcenia, wskazując, że zostaną uruchomione studia stacjonarne II stopnia na przynajmniej dwóch kierunkach kształcenia. Uczelnia zbuduje silną pozycję na rynku lokalnym i regionalnym, co przełoży się na postępującą intensyfikację kontaktów z otoczeniem takim jak krajowe i zagraniczne Uczelnie wyższe, samorządy lokalne i zawodowe. Korzystając z rozwijającego się potencjału wewnętrznego i zasobów, a także dzięki roztropnemu zarządzaniu gospodarką finansową oraz pozyskanemu zewnętrznemu wsparciu finansowemu, w najbliższych latach nastąpi zdecydowana poprawa bazy lokalowej i zaplecza naukowo – dydaktycznego. Wszystko to umożliwi i znacząco ułatwi realizację celów Uczelni, zagwarantuje systematyczny wzrost poziomu jakości świadczonych usług edukacyjnych, których bezpośrednim jak i pośrednim beneficjentem jest szeroko rozumiane otoczenie zewnętrzne.

Ocena wizji Szkoły, nie może być w pełni satysfakcjonująca.

Kolejnym składnikiem strategii Uczelni jest cel strategiczny. Szkoła formułuje go następująco: „Państwowa Wyższa Szkoła w Płocku – nowoczesną kształcącą na wysokim poziomie Uczelnią wyższą”. Jego analiza i ocena pozwala na stwierdzenie, że jest ogólną i nie oddającą specyfiki Szkoły, jej deklaracją, a nie projekcją długofalowego priorytetowego zamierzenia tej Uczelni.

Cel strategiczny jest uszczegółowiony sześcioma celami szczegółowymi. Są nimi kolejno:

- Kompetentna kadra naukowo – dydaktyczna,
- Wysoki poziom procesu dydaktycznego i jego obsługi,
- Działalność naukowo- badawcza i szkoleniowa,
- Nowoczesna organizacja, zarządzanie i rozwój,
- Wysoka pozycja i wizerunek,
- Aktywne środowisko studenckie.

Należy w tym miejscu odnotować, że podstawowy cel szkoły wyższej, określony w ustawie Prawo o Szkolnictwie Wyższym, w wskazanym powyżej zestawieniu celów ma odniesienie tylko do jednego celu szczegółowego.

Każdy z tych szczegółowych celów strategicznych jest uszczegółowiony priorytetami rozwoju, a te skonkretyzowane są zadaniami. Każdemu zadaniu przyporządkowano realizatora. To funkcjonalnie wyposażone w odpowiednie kompetencje, stanowiska kierownicze. Osoby pełniące te funkcje są zobowiązane do realizacji ustaleń strategii oraz odpowiadają za wypełnienie wszystkich jej postanowień.

Wskazane wyżej cele szczegółowe, priorytetu oraz zadania tworzą spójną całość. To, co stanowi słabą stronę tego dendrogramu szczegółowych celów strategicznych PWSZ to brak w niej

odniesienia do filozofii Krajowych Ramach Kwalifikacji. Cała strategia Szkoły posługuje się już nie obowiązującym językiem standardów kształcenia.

Strategia Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki (INEiI) została przyjęta uchwałą nr 5/2011 Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych w dniu 15.04.2011, w sprawie zatwierdzenia Strategii Rozwoju Instytutu Nauk Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku na lata 2010 – 2015.

Budowa strategii INEiI jest podobna jak strategii Uczelni w tych jej składnikach, które dotyczą Instytutu. Pomija, co jest zrozumiałe i uzasadnione, charakterystykę jednostek organizacyjnych funkcjonujących na rzecz całej Szkoły.

Cel strategiczny Instytutu został określony jako: „Instytut Nauk Ekonomicznych - wiodącą i nowoczesną jednostką organizacyjną PWSZ Płock kształcącą kadry nowoczesnej gospodarki”. Został uszczegółowiany czterema następującymi celami częściowymi:

- Kompetentna kadra naukowo – dydaktyczna,
- Wysoki poziom procesu dydaktycznego i jego obsługi,
- Działalność naukowo- badawcza i szkoleniowa,
- Wysoka pozycja i wizerunek.

Jako priorytety rozwoju w drugim celu częściowym „związany z procesem dydaktycznym, „Wysoki poziom procesu dydaktycznego i jego obsługi”, INEiI wymienia następujące:

- kształcenie na kierunkach potwierdzonych akredytacjami,
- system kształcenia uwzględniający kompetencje i postawy zapewniające udział w procesie kształcenia ustawicznego,
- programy kształcenia uwzględniające standardy europejskie i potrzeby rynku pracy,
- aktywny udział w procesach kształcenia,
- zwiększenie mobilności studentów i kadry dydaktycznej,
- doskonalenie metodyczne kadry oraz stosowanie innowacyjnych metod kształcenia,
- usprawnienie obsługi procesu dydaktycznego.

Wymienione wyżej priorytety są konkretyzowane sekwencjami zadań, uszczegółowionymi, podobnie jak miało to miejsce w przypadku strategii Uczelni, ich realizatorami. Są nimi funkcjonalnie wyposażone w odpowiednie kompetencje, stanowiska kierownicze. Osoby pełniące te funkcje są zobowiązane za ich realizację i odpowiadają za wypełnienie wszystkich postanowień określonych priorytetów. Wskazano następujące zadania:

- prowadzić stałe monitorowanie i analizę rynku pracy w celu dostosowania oferty Uczelni,
- prowadzić stałe monitorowanie i analizę rynku edukacyjnego w celu elastycznego reagowanie na potrzeby edukacyjne i otoczenia,
- realizować działania promocyjno – marketingowe w celu informowania otoczenia o ofercie Instytutu w porozumieniu z Działem Promocji Uczelni.
- przygotować i wdrożyć program edukacji ponadprzeciętnie zdolnych absolwentów szkół średnich,
- stworzyć i ciągle uaktualniać bazę problemów dydaktycznych, naukowych, badawczych i innych obejmujących zakres i cel działalności Instytutu,
- przygotowanie i wdrożenie programów współpracy w zakresie wykorzystania zasobów kadrowych Instytutu przez przedsiębiorców, lokalne ośrodki naukowe i inne instytucje,
- przygotowanie i wdrożenie programów umożliwiających intensywną współpracę kadry naukowo - dydaktycznej i studentów w zakresie realizacji zadań badawczych i rozwojowych.

Analiza i ocena dendrogramów celów Szkoły i Instytutu z punktu widzenia koncepcji rozwoju ocenianego kierunku kształcenia upoważnia do stwierdzenia, że jest ona sformułowana w zbyt uniwersalny sposób. Władze Szkoły nie wskazują na obszary czy dziedziny, w których zamierzają prowadzić edukację, nie określają preferencji dotyczących profilu kształcenia. Można stwierdzić, że koncepcja rozwoju kształcenia na kierunku *ekonomia* opisana w misji, wizji i strategii Uczelni oraz Instytutu została słabo wyprofilowana. Identyfikuje się ponadto brak jednoznacznie wykształconej tożsamości koncepcji kształcenia przewidywanej do realizacji w przyszłości.

Podsumowując można stwierdzić, że strategia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku oraz strategia Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki tworzą pewne ramy dla rozwoju opisanej w strategiach koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Opisana w Raporcie Samooceny koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* podporządkowana jest profilowi kształcenia przyjętemu na studiach I stopnia.

Podstawowym celem kształcenia na kierunku *ekonomia* jest wykształcenie specjalistów posiadających podstawową wiedzę i umiejętności z dziedziny nauk ekonomicznych. Złoży się na to wiedza z teoretycznych podstaw z zakresu ekonomii oraz innych dyscyplin, niezbędnych w pracy zawodowej, takich jak zarządzanie, prawo, finanse czy informatyka.

Przekazywana studentom wiedza umożliwi zrozumienie ekonomicznego i społecznego kontekstu funkcjonowania gospodarki. Będzie dotyczyła zasadniczych aspektów funkcjonowania gospodarki rynkowej i jej otoczenia, rynków finansowych, zasad powstawania i funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Absolwenci otrzymają również wiedzę w zakresie działalności gospodarczej w skali międzynarodowej, krajowej i lokalnej oraz podstawowych mechanizmów funkcjonowania instytucji na poziomie krajowym i Unii Europejskiej. Dopelnienie wiedzy będą umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne związane z wykorzystaniem zdobytej wiedzy do analizowania i interpretowania problemów gospodarczych, oceny zjawisk ekonomicznych oraz podejmowanych właściwych decyzji w tym zakresie. Będą także potrafili samodzielnie rozwijać umiejętności zawodowe oraz mieli gotowość do podjęcia studiów drugiego stopnia i studiów podyplomowych w różnych dziedzinach.

Proponowane przez Uczelnię specjalności mają zapewnić przygotowanie przyszłych absolwentów do pracy w różnego rodzaju przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych. Będzie to możliwe poprzez wykształcenie u absolwentów umiejętności analitycznego i syntetycznego myślenia, pozwalających na niestandardowe podejście do rozwiązywania różnych praktycznych problemów gospodarczych, nabycie umiejętności do ciągłego doskonalenia i uzupełniania swojej wiedzy i kompetencji oraz wykształcenie zdolności do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym w wymiarze lokalnym i regionalnym.

Prowadzone przez PWSZ specjalności są atrakcyjne z punktu widzenia zapotrzebowania rynku pracy i powinny zapewnić absolwentom zatrudnienie także w warunkach przedłużającego się bezrobocia i wysokiej konkurencji na rynku pracy.

Absolwenci kierunku *ekonomia*, w zależności od wybranej specjalności są przygotowani do podjęcia pracy w sektorze finansowym (bankach, biurach rachunkowych, urzędach skarbowych) oraz w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą. Mogą pracować w jednostkach administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjach pozarządowych. Są przygotowani do podjęcia pracy w przedsiębiorstwach i instytucjach prowadzących międzynarodowe transakcje gospodarcze oraz przedsiębiorstwach zajmujących się zaopatrzeniem i dystrybucją na rynkach międzynarodowych. Mogą być również zatrudnieni w urzędach i podmiotach branży turystycznej, w organizacjach rolniczych i instytucjach doradczych.

Proces kształcenia na kierunku *ekonomia* jest nieustannie rozwijany poprzez dostosowanie go do bieżących potrzeb lokalnych i regionalnych oraz zmian zachodzących we współczesnym kształceniu tak, aby absolwenci studiów ekonomicznych I stopnia mogli podjąć bez żadnych przeszkód merytorycznych studia ekonomiczne II stopnia.

W prowadzonych zajęciach dydaktycznych kładzie się duży nacisk na powierzanie prowadzenia zajęć o charakterze specjalistycznym/praktycznym nauczycielom akademickim, będącym często ekspertami w wykładanych przedmiotach, oraz wykładowcom, którzy zdobyli doświadczenie zawodowe poza szkolnictwem wyższym. Treść tych zajęć jest dostosowana do potrzeb rynku pracy. Same zajęcia odbywają się w profesjonalnie przygotowanych salach wykładowych, ćwiczeniowych, laboratoryjnych.

Z tych przedstawionych wyżej założeń koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia* wynika postulat zapewnienia, przez realizowany program kształcenia, różnorodności, elastyczności i innowacyjności w procesie nauczania.

Różnorodność oznacza przede wszystkim zapewnienie studentom wiedzy, która poprzez szeroki zakres dostarczonych informacji umożliwia studentom i absolwentom łatwe i szybkie dostosowanie się do nowych wyzwań i warunków otoczenia. Elementem różnorodności jest także zapoznanie studentów z zagadnieniami istotnymi dla kształtowania procesów gospodarczych i ewentualnych skutków podejmowanych działań. Zagadnienia te obejmują w szczególności zrozumienie tych zjawisk zwłaszcza na poziomie mikro. Tylko dostatecznie bogata wiedza, odnosząca się do zróżnicowanych zagadnień ważnych w przyszłej pracy zawodowej zapewnia studentom i absolwentom niezbędną na rynku pracy elastyczność i umożliwia szybkie dostosowania do jego zmian..

Różnorodność kształcenia jest również skutkiem współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Obejmuje ona instytucje związane ze specyfiką kształcenia. Należą do nich jednostki administracji rządowej i samorządowej oraz podmioty gospodarcze, różnych sektorów, wszystkie funkcjonujące w regionie.

Tak realizowana różnorodność kształcenia oznacza, że studenci tego kierunku studiów oraz wybranej specjalności nabywają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, które związane są z przyjętymi efektami kształcenia. Stanowią one podstawę dla ich dalszego uszczegóławiania i pogłębiania zarówno w trakcie studiów I stopnia, jak i później albo na studiach II stopnia, albo samodzielnie, w ramach pracy zawodowej.

W toku studiów I stopnia przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* jest elastycznie kształtowania przez samych studentów. Sprzyja temu zarówno dobór specjalności, przedmiotów do wyboru, wybór seminarium dyplomowego, ale także samodzielne studiowanie np. literatury polecanej jako materiały dodatkowe w sylabusach przedmiotów czy konsultacje z pracownikami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne. W elastyczność kształcenia wpisuje się również dobór podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, w których studenci mogą odbywać praktyki zawodowe czy uczestnictwo w organizowanych przez władze Instytutu spotkaniach z przedstawicielami przedsiębiorstw czy instytucji. Oznacza to, że sam proces kształcenia cechuje elastyczność pozwalająca studentom na ukierunkowanie swoich zainteresowań i pogłębienie wiedzy w wybranym zakresie.

Analizując tak opisaną koncepcję kształcenia dla kierunku *ekonomia* z punktu widzenia różnorodności, innowacyjności i elastyczności oferty kształcenia oraz możliwości jej kształtowania należy stwierdzić, że wypełnia ona podstawowe wymagania w stopniu satysfakcjonującym.

1.2).

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki w Płocku powstała, tak deklarują władze Instytutu, w toku dyskusji, która objęła program kształcenia na tym kierunku studiów.

W procesie budowy programu kształcenia współuczestniczyli udział następujący Interesariusze zewnętrzni:

1. Przedstawiciele jednostek administracji rządowej i samorządowej:

- Burmistrz miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą,
- Wójt Gminy Tuchowo,
- Wicestarosta Starostwa Powiatowego w Lipnie,
- Starosta Starostwa Powiatowe w Płocku,

2. Przedstawiciele podmiotów gospodarczych:

- Prezes zarządu ORLEN Wir Sp. z o.o. w Płocku,
- Prezes zarządu Centrum Prawa Bankowego i Informacji Sp. z o.o. z siedziba w Warszawie
- Dyrektor ds. Sprzedaży i obsługi Klienta Piwpol Sp. z o.o w Płocku,
- Wiceprezes Zarządu Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kotriernikach k/Płocka Sp. z o.o.

PWSZ podpisała również porozumienie o współpracy ze Związkiem Banków Polskich oraz Centrum Prawa Bankowego i Informacji Sp. z o.o. W ramach realizowanego projektu *Wiedza on-line* organizowane są:

- wykłady prowadzone przez praktyków dla studentów w celu podniesienia poziomu edukacji studentów w zakresie finansów, bankowości, nieruchomości i administracji samorządowej,
- udzielony jest dostęp do strony ale.bank.pl, gdzie studenci i wykładowcy mogą korzystać z pięciu fachowych czasopism (z bankowości i finansów) oraz prezentacji z konferencji organizowanych przez Związek Banków Polskich i Centrum Prawa Bankowego i Informacji
- szkolenia dla pracowników naukowych w ramach cyklu: „Nowoczesne Zarządzanie Biznesem”

Dotychczas w ramach podpisanej umowy odbyły się wykłady:

- – „System wymiany informacji finansowej w Polsce i na świecie”, którego realizatorem było Centrum Prawa Bankowego,
- – „Rynek wymiany informacji gospodarczej w Polsce”, zrealizowany przez Centrum Informacji Gospodarczej.

Szkoła organizuje także, we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi Światowy Tydzień Przedsiębiorczości, podczas którego studenci mogą zapoznać się z ofertą przedsiębiorców, wziąć udział w warsztatach i wykładach dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju biznesu.

Współpraca z wyżej wymienionymi Interesariuszami zewnętrznymi, co potwierdzono w toku rozmów z władzami Instytutu przedkładając stosowne dokumenty potwierdzające ich udział w opiniowaniu koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia*, w tym także ocenie efektów kształcenia, miała charakter formalny. Niezależnie od tego, jak to deklarują władze Instytutu, odbyło się szereg spotkań z podmiotami otoczenia społeczno - gospodarczego, które nie były zinstytucjonalizowane. Organizowane w tej nieformalnej formule spotkania poświęcone były doskonaleniu merytorycznych treści programu kształcenia i metodycznych problemów związanych z ich realizacją.

Z powyżej analizy wynika, że zakres współpracy z interesariuszami zewnętrznymi jest identyfikowany, jeśli chodzi o ich zakres i różnorodność. Stopień sformalizowania uznać należy właściwy, choć troską władz Instytutu powinno być nadanie tej współpracy cech systematyczności i kompleksowości.

Udział poszczególnych grup interesariuszy wewnętrznych w zapewnieniu odpowiednich treści i form kształcenia, składających się na program kształcenia w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki w PWSZ w Płocku ma charakter typowy, jak w większości szkół wyższych. Obejmował on:

- organy statutowe Szkoły i polegał na podejmowaniu stosownych uchwał,
- przedstawiciela Instytutu ds. Jakości Kształcenia w zakresie jego obowiązków,
- członków Instytutowego Zespołu ds. Oceny Efektów Kształcenia, w zakresie jego obowiązków,
- członków Komisje ds. oceny nauczycieli akademickich oraz Komisje/ Rady Programowe, w zakresie ich obowiązków,
- kadre naukowo-dydaktyczna i sprowadzał się do jej udziału w ciałach statutowych oraz w procesie opracowywania programu kształcenia
- studentów, w tym szczególnie członków Samorządu Studentów PWSZ,
- pozostałych studentów, którzy brali udział w ciałach statutowych Uczelni oraz dokonywali oceny zajęć dydaktycznych.

Z powyżej analizy wynika, że zakres współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi jest relatywnie różnorodny i ma charakter sformalizowany. Ich udział w tworzeniu i rozwoju koncepcji kształcenia, można uznać za satysfakcjonujący.

Reasumując można jednoznacznie stwierdzić, że Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni biorą w tworzeniu koncepcji kształcenia. Ich udział w kształtowaniu oferty kształcenia, celów i efektów uznać można za spełniony w stopniu satysfakcjonującym.

W procesie opracowania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów uczestniczyli interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Jako interesariusze wewnętrzni zaangażowani byli członkowie Uczelnianej Komisji ds. wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji, członkowie

Instytutowej Komisji dla kierunku *Ekonomia*, w skład której wchodziły kierownicy zakładów Instytutu Ekonomii, przedstawiciele innych pracowników oraz studentów. Natomiast jako interesariusze zewnętrzni w opracowywaniu koncepcji kształcenia brali udział przedstawiciele praktyki. Związani są oni z Uczelnią jako osoby prowadzące trening kompetencji zawodowych i są pracownikami urzędów pracy oraz przedsiębiorstw. Uczelnia zasięga również opinii pracodawców w sprawach związanych z kształceniem w ramach cyklicznych spotkań z przedstawicielami praktyki.

Studenci uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia* poprzez wyrażanie opinii na temat programów i planów studiów. Opinie są formułowane w formie pisemnej przez właściwy organ Samorządu Studenckiego. Przy każdej zmianie programów i planów studiów przedstawiciele studenci konsultują zmiany ze studentami kierunku *ekonomia*. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wyrazili swoje zadowolenie z przyjętych rozwiązań w tym zakresie.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - ocena: *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Analiza i ocena dendrogramów celów Szkoły i Instytutu z punktu widzenia koncepcji rozwoju ocenianego kierunku kształcenia upoważnia do stwierdzenia, że jest ona sformułowana w zbyt uniwersalny sposób. Władze Szkoły nie wskazują na obszary czy dziedziny, w których zamierzają prowadzić edukację, nie określają preferencji dotyczących profilu kształcenia. Można stwierdzić, że koncepcja rozwoju kształcenia na kierunku *ekonomia* opisana w misji, wizji i strategii Uczelni oraz Instytutu została słabo wyprofilowana. Identyfikuje się ponadto brak jednoznacznie wykształconej tożsamości koncepcji kształcenia przewidywanej do realizacji w przyszłości. Ocena koncepcji kształcenia dla kierunku *ekonomia* z punktu widzenia różnorodności, innowacyjności i elastyczności oferty kształcenia oraz możliwości jej kształtowania spełnia wymagania w stopniu satysfakcjonującym.

1.2) Zakres współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi jest różnorodny i ma charakter sformalizowany. Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni uczestniczą w procesie tworzenia koncepcji kształcenia. Ich udział w kształtowaniu oferty kształcenia, celów i efektów można uznać za spełniany w stopniu satysfakcjonującym.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Na mocy Uchwały nr 66/2012 Senat w dniu 27 czerwca 2012 r. zatwierdził efekty kształcenia dla studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku *ekonomia* prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku. Efekty kształcenia dla tego kierunku stanowią załącznik do tej uchwały.

W czasie wizytacji przedstawiono protokół z posiedzenia Senatu, w czasie którego był zatwierdzony wymieniony wyżej dokument.

Kierunkowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały określone w Uchwale Nr 66/2012 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły zawodowej w Płocku z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku *ekonomia* w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku. Obowiązują one studentów, którzy rozpoczęli naukę od roku akademickiego 2012/2013.

Oceniany kierunek studiów został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych i dyscypliny *ekonomia*. Jest kierunkiem studiów o profilu

ogólnoakademickim. Efekty kształcenia zostały opracowane zgodnie z zasadami określonymi przez Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały opracowane w rozbiciu na efekty o charakterze ogólnym oraz efekty przypisane do każdej specjalności. W zakresie ogólnym wprowadzono 9 efektów kształcenia odnoszących się do wiedzy, 13 dla umiejętności oraz 9 dla kompetencji społecznych. Dla każdej ze specjalności sformułowano dodatkowo po trzy efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Poszczególne efekty kierunkowe zostały odniesione do najczęściej jednego bądź dwóch efektów obszarowych. Zastosowano przy tym odniesienia do wszystkich efektów obszarowych określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr. 253, poz. 1520) dla studiów o profilu ogólnoakademickim na poziomie studiów pierwszego stopnia. Treść efektów kierunkowych prawidłowo odzwierciedla treść deskryptorów obszarowych.

Przedmiotowe efekty kształcenia ujęte są w kartach przedmiotów. Opracowane są one w układzie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dla poszczególnych przedmiotów wprowadzono w każdym z tych zakresów od jednego do czterech efektów. Wskazano przy tym odniesienia do efektów kierunkowych. Odniesienia te są prawidłowe pod względem merytorycznym.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów oparta jest na dążeniu do przekazania absolwentom gruntownej wiedzy z zakresu teoretycznych podstaw ekonomii oraz dziedzin pokrewnych, niezbędnej do wykonywania pracy zawodowej na stanowiskach przewidzianych dla ekonomistów w instytucjach, organizacjach i jednostkach gospodarczych. Kompetencje ogólne są rozwijane w ramach specjalności oferowanych na ocenianym kierunku studiów. Zakres przekazywanej wiedzy obejmuje problematykę gospodarczą w skali międzynarodowej, regionalnej i lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania w ramach Unii Europejskiej. W procesie kształcenia zmierza się także do wykształcenia u absolwentów umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy w celu oceny zjawisk ekonomicznych i interpretowania procesów gospodarczych. Absolwenci są wyposażani w umiejętności językowe oraz przygotowani do samodzielnego rozwijania kompetencji zawodowych i podejmowania dalszego kształcenia. Efekty kształcenia opracowane dla ocenianego kierunku studiów pozwalają na realizację tak określonej koncepcji kształcenia.

Można stwierdzić, że kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia zostały opracowane zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Odpowiadają one przyjętej przez Uczelnię koncepcji kształcenia kadr ekonomicznych dla gospodarki.

Dla ocenianego kierunku studiów opracowane zostały matryce efektów kształcenia. Sporządzono je dla grup przedmiotów ujętych w programie kształcenia, w szczególności dla praktyk zawodowych i seminariów dyplomowych. Matryce mają odpowiedni układ pozwalający na opis zależności pomiędzy kierunkowymi efektami kształcenia, obszarowymi efektami kształcenia oraz przedmiotami ujętymi w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów. Wskazują odniesienia kierunkowych efektów kształcenia do efektów obszarowych oraz realizację efektów kierunkowych w ramach poszczególnych przedmiotów. Dla przedmiotów uwzględniono przy tym formy prowadzenia zajęć (wykłady, konwersatoria, ćwiczenia), co pozwala na odpowiednie odniesienie danych efektów do przedmiotu. Matryce sporządzono z podziałem na efekty określone w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nie wskazują one przy tym na siłę powiązania poszczególnych efektów kształcenia, a jedynie na występowanie określonej zależności.

Oceniany kierunek studiów spełnia pod względem opisu efektów kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności kształtowanych u studentów wymagania wynikające ze stanu współczesnej wiedzy w dziedzinie nauk ekonomicznych na poziomie odpowiadającym studiom pierwszego stopnia.

Można stwierdzić, że na ocenianym kierunku studiów zapewniono spójność kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia.

Dla kierunku studiów *ekonomia* w kartach przedmiotów określone zostały ogólne i szczegółowe cele kształcenia dla każdego z nich. Dla każdego z przedmiotów podano 4-5 celów co w sposób prawidłowy określa zamierzenia edukacyjne z nimi związane. Karta przedmiotu uwzględniająca efekty kształcenia została opracowana także dla praktyki zawodowej. Prawidłowo sformułowano w niej cele i treści programowe związane z tym elementem procesu kształcenia.

Na podstawie analizy wskazanych w każdej z kart przedmiotu powiązań efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi można stwierdzić, że możliwe jest osiągnięcie w procesie kształcenia założonych celów i szczegółowych efektów kształcenia.

Efekty kształcenia, karty przedmiotów obejmujące opisy zakładanych celów, metod i efektów kształcenia oraz bilans punktów ECTS zamieszczone są na stronie internetowej Uczelni. Są one uaktualniane przed początkiem nowego roku akademickiego. Rozwiązanie takie zapewnia właściwy dostęp do zakładanych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów.

Efekty kształcenia zawarte w kartach przedmiotów są dostępne dla studentów na stronie internetowej Uczelni. Ponadto efekty kształcenia są przedstawiane przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

2.2).

Efekty kształcenia, kierunkowe, dla grup przedmiotów oraz przedmiotowe, przyjęte dla ocenianego kierunku studiów oparte zostały na prawidłowej pod względem merytorycznym terminologii i są zrozumiałe dla odbiorcy informacji. Dla ich sformułowania posłużono się terminologią odpowiadającą dyscyplinie naukowej, w ramach których został umiejscowiony oceniany kierunek studiów. Zastosowany prosty język opisu nie sprawia problemu ze zrozumieniem treści poszczególnych efektów. Jednoznaczność określeń przyjętych dla opisu kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia pozwala na stworzenie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Zdaniem studentów efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. Posiadana wiedza jest weryfikowana poprzez aktywność na zajęciach, odpowiedzi ustne, kolokwia i egzaminy. Umiejętności oraz kompetencje są stale weryfikowane podczas zajęć o charakterze ćwiczeniowym. Sylabusy stosowane w Uczelni zawierają wszelkie niezbędne informacje przydatne w toku studiów tj. osiągane efekty kształcenia, literaturę podstawową, metody weryfikacji efektów.

2.3)

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo. *Natomiast w suplementach do dyplomu wskazane jest:*

- 1) w pkt. II - *Informacje o dyplomie ust. 2.3 – Nazwa i status Uczelni wydającej dyplom – zamieszczenie informacji na podstawie jakiej ustawy Uczelnia funkcjonuje oraz określenie statusu Uczelni, tj. publiczna Uczelnia zawodowa.*
- 2) w pkt. III – *Informacje o poziomie wykształcenia – w ust. 1 – poziom posiadanego wykształcenia – wpisanie określeń zgodnych z ustawą, tj. studia pierwszego stopnia*

Zwraca się uwagę na fakt, iż w dyplomie nr 8609 nie wpisano tytułu zawodowy, który został nadany przez Komisję Egzaminacyjną.

Dokumentacja dotycząca przechowywania efektów kształcenia

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku obowiązują zapisy Instrukcji Kancelaryjnej oraz Jednolitego Rzecznego Wykazu Akt zatwierdzone Zarządzeniem nr 2/2012 Rektora z dnia 4 stycznia 2012 r., których celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych, a także określenie zasad

przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych, a także tryb przekazywania dokumentacji do Archiwum Uczelni. Po upływie okresu przechowywania, akta przekazywane są do archiwum Uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego.

Natomiast procedury dotyczące archiwizacji dokumentacji związanej z realizacją zajęć dydaktycznych i gromadzeniem dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia określone zostały w dokumencie pn. Procedury i Instrukcje Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku – Rozdział 7 – Procedura dokumentowania prac pisemnych, dyplomowych i protokołów egzaminów ustnych - zgodnie z którym pisemne prace egzaminacyjne lub zaliczeniowe stanowiące podstawę wystawienia oceny są przechowywane w archiwum przez okres nie krótszy niż 2 lata na danym kierunku.

Podstawowe zasady oceny realizacji efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie studiów. Wprowadza on przejrzyste rozwiązania stosowane powszechnie w krajowym szkolnictwie wyższym. Określa okresy zaliczania studiów, organizację i tryb uzyskiwania zaliczeń, procedury odwoławcze, uprawnienia i obowiązki studenta, sposoby dokumentowania osiągnięć w nauce, zasady powtarzania przedmiotów i semestrów, możliwości warunkowego kontynuowania studiów, konsekwencje braku realizacji ustalonych obowiązków. Uzupełnieniem i uszczegółowieniem regulacji zawartych w Regulaminie studiów jest wprowadzony Uchwałą Senatu nr 26/2013 Wewnątrzuczelniany System Oceniania Studentów.

Sposoby weryfikacji kierunkowych i specjalnościowych efektów kształcenia przewidzianych dla poszczególnych przedmiotów określone zostały w kartach przedmiotów. Opracowano je dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie studiów.

Regulamin studiów oraz Wewnątrzuczelniany System Oceniania Studentów zawierające regulacje odnoszące się do oceny efektów kształcenia zamieszczone są na stronie internetowej Uczelni. Tym samym zapewniony jest w niezbędnym zakresie dostęp do informacji na temat stosowanego systemu oceny.

System oceny efektów kształcenia jest określony w Regulaminie Studiów oraz jest dostępny na stronie internetowej przy opisie planów studiów. Ponadto studenci na pierwszych zajęciach są informowani przez prowadzącego o wymaganiach i formie zaliczenia danego przedmiotu. Studenci uważają, że zasady zaliczenia są dla nich przejrzyste i transparentne oraz są sprawiedliwe wobec wszystkich studentów.

Weryfikacja efektów kształcenia obejmuje wszystkie ich kategorie: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Sposoby weryfikacji dla poszczególnych przedmiotów określone są w kartach przedmiotów i obejmują w szczególności: egzaminy, prace zaliczeniowe, projekty. Ponadto kierunkowe i specjalnościowe efekty kształcenia weryfikowane są w ramach procesu dyplomowania, zarówno na seminariach, jak i jako wynik pracy własnej studenta oraz na egzaminie dyplomowym. W kartach przedmiotów wskazano przy tym, za pomocą jakich metod oceny realizowane są poszczególne efekty przedmiotowe przyjęte dla danego przedmiotu.

System oceny efektów kształcenia zdaniem studentów obejmuje wszystkie kategorie tj. wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne oraz pozwala sprawdzić wszystkie założone efekty. Studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie wypowiadali o systemie oceny efektów. Jest on im przedstawiany na pierwszych zajęciach w semestrze i w opinii studentów jest konsekwentnie realizowany.

Regulamin studiów jako okres zaliczeniowy wprowadza semestr. Organizację i tryb zaliczania semestru określa dyrektor instytutu prowadzącego dany kierunek studiów. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie efektów kształcenia w zakresie treści programowych ujętych w planie studiów potwierdzone zaliczeniem lub egzaminem. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia przedmiotu. Student ma prawo do zdawania jednego egzaminu poprawkowego. Nieusprawiedliwione nieprzystąpienie do egzaminu powoduje utratę terminu i wpisanie oceny niedostatecznej. Egzaminy odbywają się w sesji egzaminacyjnej i przeprowadzane

są w przyjętej dla danego przedmiotu formie egzaminu ustnego, pisemnego bądź praktycznego. Forma i zakres egzaminu podawane są do wiadomości studentów najpóźniej na 14 dni przed rozpoczęciem semestru.

Szczególne znaczenie w systemie weryfikacji efektów kształcenia ma ocena związana z poszczególnymi przedmiotami ujętymi w programie kształcenia. Wewnątrzuczelniany System Oceniania Studentów określa podstawowe zasady dotyczące dokonywania oceny osiągnięć etapowych. System oceny efektów kształcenia obejmuje w szczególności zasady oceny prac egzaminacyjnych, zaliczeniowych i projektowych. Studenci zapoznawani są na początku roku akademickiego z wymaganiami, jakie muszą spełnić w celu uzyskania zaliczenia przedmiotu. Uzyskują także informację o sposobie i procedurze przeprowadzania egzaminów, zaliczeń i przygotowywania prac projektowych. Do wiadomości studentów podawane są kryteria dotyczące wystawiania ocen.

Zasady dyplomowania określone zostały w Regulaminie studiów PWSZ w Płocku. Zgodnie z Regulaminem praca dyplomowa jest wykonywana pod kierunkiem nauczyciela akademickiego. Regulamin nie określa jednak wymogów odnośnie stopnia naukowego promotora ale odnosi je do stanowiska (profesor, docent, starszy wykładowca). Brak jest w regulaminie wymogów odnośnie powiązania tematyki prac dyplomowych z kierunkiem studiów i specjalnością oraz kwalifikacjami naukowymi promotora. Brak też innych rozstrzygnięć merytorycznych odnośnie prac dyplomowych, np. określenia kto może być jej recenzentem. Natomiast w Regulaminie zawarto takie szczegółowe wymogi formalne, jak np. format papieru dla wydruku pracy dyplomowej czy oprawy pracy. Dalsze wymagania formalne dotyczące prac dyplomowych zawiera załącznik do Regulaminu studiów.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją złożoną z trzech członków, którą powołuje dyrektor instytutu – przewodniczącego, promotora i recenzenta. Przewodniczącym może być profesor, docent bądź starszy wykładowca. Egzamin dyplomowy obejmuje prezentację pracy dyplomowej, dyskusję nad pracą oraz sprawdzenie poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu kierunku kształcenia. Na egzaminie zadawane są trzy pytania. Ocena końcowa ze studiów stanowi $\frac{1}{2}$ średniej wszystkich ocen studenta uzyskanych w trakcie studiów, $\frac{1}{4}$ oceny z pracy oraz $\frac{1}{4}$ oceny z egzaminu dyplomowego. Takie określenie wag do obliczania oceny końcowej nadmiernie promuje ostatni element procesu kształcenia jakim jest praca dyplomowa i egzamin dyplomowy kosztem ocen z przebiegu całych studiów.

Stosowany w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów system oceny umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach, w tym w odniesieniu do procesu dyplomowania. Wyjątkiem jest brak określenia wymogów merytorycznych dotyczących prac dyplomowych i nadanie nadmiernej wagi w ostatecznej ocenie procesowi dyplomowania.

Stosowane przez jednostkę metody weryfikacji w postaci aktywności na zajęciach, odpowiedzi ustnych, kolokwii i egzaminów w ocenie studentów pozwalają na dokładną weryfikację przedstawionych efektów kształcenia. Proces dyplomowania jest przejrzysty i pozwala na weryfikację efektów kształcenia po wszystkich etapach studiów poprzez pracę dyplomową, seminarium oraz egzamin dyplomowy.

Wymagania związane z zaliczaniem poszczególnych przedmiotów, semestrów, lat studiów i całego cyklu kształcenia określa Regulamin studiów. Zawiera on regulacje stosowane powszechnie w krajowym szkolnictwie wyższym. Regulamin studiów wprowadza w Uczelni standardową skalę ocen od 2,0 do 5,0. Szczegółowy opis wymagań jest zawarty w WewnątrzUczelnianym Systemie Oceniania Studentów. Wymagania odnoszące się do zaliczenia poszczególnych przedmiotów zawarte są w opracowanych dla nich kartach przedmiotów. Uczelnia zapewniła odpowiedni stopień standaryzacji wymagań związanych z zaliczeniem każdego z przedmiotów. W karcie przedmiotu określone zostały sposoby zaliczenia zajęć oraz metody oceny. Na tej podstawie można uznać, że system oceny studentów i wymagania im stawiane zostały odpowiednio wystandaryzowane.

W opinii studentów wszelkie wymagania są wystandaryzowane w Regulaminie Studiów, kartach przedmiotów. Wszystkie zasady są przestrzegane przez nauczycieli akademickich podczas procesu kształcenia.

Odsiew studentów na ocenianym kierunku studiów jest stosunkowo wysoki. Liczony dla całego cyklu kształcenia wyniósł dla rocznika studentów przyjętych w roku akademickim 2009/2010, gdy przyjęto 331 studentów, a w trakcie studiów skreślonych zostało 146, aż 44,1 %. Dla kolejnego rocznika (2010/2011) był jeszcze większy i wyniósł 49,5 % (z 283 przyjętych studentów studia ukończyło 184). W odniesieniu do rocznika 2011/2012 odsiew wyniósł 46,3 % (z 205 przyjętych studia ukończyło 137). Największy odsiew we wszystkich latach występował na pierwszym roku studiów i wynosił od 29,7 % do 37,8 %. Główną przyczyną odsiewu było nie potwierdzanie statusu studenta, nie zaliczanie semestru oraz rezygnacja ze studiów. Na kolejnych latach studiów odsiew był systematycznie coraz mniejszy. Uczelnia uważa, że główną przyczyną skreśleń i rezygnacji jest słabe przygotowanie kandydatów na studia.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, iż wszelkie przyczyny odsiewu nie są nieuzasadnione. W opinii studentów skala odsiewu nie jest wykraczająca poza normę.

Zasady dotyczące oceniania studentów zawarte w Wewnętrznej Systemie Oceniania Studentów dostępne są dla studentów na stronie internetowej Uczelni. Uczelnia zapewnia tym samym pełny dostęp do informacji na temat stosowanego systemu oceny. Stosowany system oceny jest łatwo dostępny dla studentów. Informacje na ten temat są zawarte w Regulaminie Studiów oraz w Kartach Przedmiotu, które są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Uczelnia nie prowadzi na ocenianym kierunku studiów kształcenia na odległość.

2.4)

Monitorowanie losów absolwentów prowadzone jest przez Biuro Karier Zawodowych. Odbywa się ono w formie badań ankietowych przeprowadzanych on-line i obejmuje absolwentów, którzy wyrazili zgodę na objęcie ich takimi badaniami. Badanie realizowane jest w trzech etapach: do roku od uzyskania dyplomu i powtarzane po trzech latach oraz po pięciu latach. Jego zakres obejmuje w szczególności: ustalenie stopnia osiągnięcia przez absolwenta efektów kształcenia, kontynuowania dalszej nauki, oceny przydatności zdobytej wiedzy i umiejętności do znalezienia pracy, ocenie zdobytego wykształcenia, kwalifikacji i kompetencji w aspekcie szans na rynku pracy, zdobywania w trakcie studiów umiejętności praktycznych poza programem kształcenia (praktyką zawodową).

Wyniki badań ankietowych opracowywane są w formie stosunkowo obszernych raportów i przekazywane są Prorektorowi ds. studenckich i dydaktyki, pełnomocnikowi Rektora ds. jakości kształcenia oraz dyrektorom instytutów. Wyniki badań omawiane są także na posiedzeniach Senatu Uczelni i służą do doskonalenia jakości kształcenia.

Uczelnia poddaje konsultacjom efekty kształcenia i program kształcenia zasięgając opinii od przedstawicieli lokalnego środowiska pracodawców w formie zbierania pisemnych opinii. Do oceny programu kształcenia służą także opinie zbierane od pracodawców przyjmujących studentów na praktyki zawodowe. Pracodawcy wypełniają ankiety, w których określają stopień osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów opracowała system monitorowania losów absolwentów na rynku pracy i wykorzystuje wyniki prowadzonych badań do doskonalenia jakości kształcenia. Do oceny efektów i programu kształcenia oraz ich dostosowania do wymagań rynku pracy zaangażowani są także pracodawcy.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Tematy wielu prac nie są zgodne z ocenianym kierunkiem studiów. W roku akademickim 2013/2014 na 224 tematy prac poddane analizie 112 nie odpowiadało kanonowi wiedzy ekonomii.

Były to w większości prace z zakresu finansów, a także zarządzania, turystyki, socjologii. Tematy niektórych prac licencjackich nie mają związku z szeroko pojętą ekonomią – np. Narkomania jako zjawisko patologii społecznej w środowisku szkolnym w świetle badań statystycznych, Mobbing – szykanowanie w miejscu pracy, Wolontariat – motywy działalności, Samobójstwa jako problem społeczny, Spożywanie alkoholu młodzieży w środowisku wiejskim i miejskim, Syndrom wypalenia zawodowego w świetle badań, Narkomania wśród młodzieży, Atrakcyjność turystyczna Płocka, Walory turystyczne Ziemi Dobrzyńskiej, Poprawa lesistości kraju poprzez zalesianie słabych gruntów rolnych, Dorosłe życie dzieci alkoholików, Przemoc i agresja w szkole podstawowej, Społeczne uwarunkowania prostytucji w Polsce.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Kierunkowe i specjalnościowe oraz przedmiotowe/modułowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego i przyjętą dla kierunku koncepcją kształcenia. Program kształcenia stwarza możliwość osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla grup przedmiotów i poszczególnych przedmiotów oraz praktyk zawodowych. Zapewniony został dostęp do opisu zakładanych efektów kształcenia przez zamieszczenie odpowiednich dokumentów na stronie internetowej Uczelni.

2.2) Efekty kształcenia, kierunkowe, dla grup przedmiotów oraz przedmiotowe, przyjęte dla ocenianego kierunku studiów oparte zostały na prawidłowej pod względem merytorycznym terminologii i są zrozumiałe dla odbiorcy informacji. Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zapewniający ich sprawdzalność.

2.3) System oceny umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach. System oceny studentów i wymagania im stawiane zostały odpowiednio wystandaryzowane. System oceny efektów kształcenia obejmuje wszystkie ich kategorie. Zapewniony został odpowiedni dostęp do informacji na temat systemu oceny efektów kształcenia.

2.4) Uczelnia monitoruje losy absolwentów na rynku pracy i wykorzystuje wyniki prowadzonych badań do doskonalenia jakości kształcenia. W ocenie efektów i programu kształcenia oraz ich dostosowania do wymagań rynku pracy uczestniczą także pracodawcy.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących przepisów, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat. W posiedzeniach organów kolegialnych uczestniczyli studenci. W procesie tworzenia kierunku uczestniczyli interesariusze wewnętrzni, nie brali udziału natomiast zewnętrzni interesariusze.

Uchwałą nr 72/2012 Senat w dniu 27 czerwca 2012 r. zatwierdził – na wniosek Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych - programy studiów pierwszego stopnia o profilu

ogólnoakademickim na kierunku *ekonomia* w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku od roku akademickiego 2012/2013. Powyższe programy obowiązują w kolejnych latach.

W czasie wizytacji przedstawiono protokół z posiedzenia Senatu, w czasie którego był zatwierdzony wspomniany wyżej dokument.

Dla ocenianego kierunku studiów przedstawione zostały w Programie kształcenia cele kształcenia oraz opisy kwalifikacji absolwenta. Zgodnie z nimi absolwent studiów pierwszego stopnia dysponuje wiedzą z zakresu teoretycznych podstaw ekonomii oraz dziedzin z nią związanych niezbędną do wykonywania pracy zawodowej. Przekazywanie wiedzy nakierowane jest na wyjaśnienie społecznego kontekstu funkcjonowania gospodarki. Położenie odpowiedniego nacisku na przekaz wiedzy jest związane z przyjęciem ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Program kształcenia ocenianego kierunku studiów przewiduje jednak także w odpowiednim zakresie kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych. Założenie to jest możliwe do realizacji ze względu na właściwe ujęcie w programie kształcenia form zajęć pozwalających na stosowanie metod aktywizujących i ocenę indywidualnej pracy studenta. W zależności od wybranej specjalności student może pogłębiać swoją wiedzę i nabywać umiejętności w zakresie właściwym dla kształcenia specjalnościowego. Po ukończeniu studiów absolwent jest przygotowany do pracy na stanowiskach pomocniczych bądź do kontynuowania nauki na studiach drugiego stopnia oraz studiach podyplomowych. W opisie sylwetki absolwenta wskazano rodzaje instytucji i organizacji, w których mogą podejmować pracę absolwenci oraz zakresy obowiązków zawodowych, do których wykonywania są przygotowani.

Przedstawiony opis kwalifikacji i sylwetki absolwenta studiów na kierunku *ekonomia* zawiera niezbędne elementy odnoszące się do wskazania zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz możliwości ich wykorzystania na rynku pracy.

Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Program kształcenia dla ocenianego kierunku studiów został zatwierdzony Uchwałą Nr 72/2012 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia programu studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku *ekonomia* w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku.

Studia na kierunku *ekonomia* trwają 6 semestrów. Prowadzone są w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Łączny wymiar godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych wynosi w zależności od specjalności od 1845 do 1920, a z praktyką zawodową od 2005 do 2080. Natomiast na studiach niestacjonarnych od 1215 do 1265, a z praktyką zawodową od 1375 do 1425 godzin.

Treści kształcenia ujęte w programie ocenianego kierunku studiów obejmują wszystkie niezbędne elementy składające się na zakres wiedzy niezbędnej absolwentowi studiów pierwszego stopnia kierunku *ekonomia*. Są to w szczególności treści z zakresu mikro- i makroekonomii, międzynarodowych stosunków gospodarczych, analizy ekonomicznej, polityki społecznej i gospodarczej, historii myśli ekonomicznej/geografii ekonomicznej. Treści te są uzupełnione o podstawowe zagadnienia z zakresu finansów przedsiębiorstw, finansów publicznych, rachunkowości, ubezpieczeń gospodarczych i społecznych, zarządzania, prawa. Program studiów obejmuje także odpowiednie treści z przedmiotów ilościowych i ich zastosowań w naukach ekonomicznych. Kwalifikacje specjalnościowe tworzone są w oparciu o odpowiednio rozbudowany zestaw treści programowych dla każdej ze specjalności. Treści programowe pozwalają na realizację założonych celów i efektów kształcenia dla każdego z przedmiotów. Karty przedmiotów obejmują oprócz treści programowych także literaturę podstawową i uzupełniającą.

Na ocenianym kierunku studiów oferowanych jest 9 specjalności: Ekonomika i organizacja turystyki, Ekonomika rolnictwa, *Ekonomia* integracji rolnej i regionalnej w UE, Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw, Finanse publiczne i administracja, Handel zagraniczny, Logistyka w działalności gospodarczej, Podatki i ubezpieczenia społeczne, Projekty i fundusze Unii

Europejskiej. Należy podkreślić, że kształcenie w ramach specjalności jest bardzo dobrze rozwinięte. Na studiach stacjonarnych na przedmioty specjalnościowe przeznaczonych jest 520-580 godzin, a na studiach niestacjonarnych 350-460. ?? W ramach programu kształcenia na każdej specjalności jest ujętych od 12 do 17 przedmiotów. Poszczególne przedmioty mają duży wymiar godzin (od 30 do 60 na studiach stacjonarnych i od 20 do 40 na studiach niestacjonarnych). Pozwala to na bardzo dobre ukształtowanie wiedzy i umiejętności o charakterze specjalistycznym, tym bardziej, że zajęcia realizowane są nie tylko w formie wykładów, ale także ćwiczeń i konwersatoriów.

Na ocenianym kierunku studiów stosowane są następujące formy zajęć: wykłady, konwersatoria i ćwiczenia. W ogólnej strukturze programu kształcenia na wykłady przypada w zależności od specjalności 46-52 % godzin zajęć dydaktycznych, na konwersatoria 23-30 % a na ćwiczenia 20-27 %. Dobór form zajęć do poszczególnych przedmiotów jest prawidłowy. Nieliczne przedmioty, w ramach których przewidziany jest przede wszystkim przekaz wiedzy, prowadzone są jedynie w formie wykładów. Dla większości przedmiotów zajęcia prowadzone są w formie wykładów i konwersatoriów bądź ćwiczeń. Proporcja godzin wykładu i formy aktywnej wynosi w tych przypadkach dla większości przedmiotów jeden do jednego. Niektóre zajęcia specjalnościowe prowadzone są tylko w formie ćwiczeń (konwersatoriów) bądź z przewagą tej formy. Taki dobór form zajęć należy uznać za prawidłowy. Proporcje poszczególnych form zajęć stosowanych na ocenianym kierunku studiów należy uznać za prawidłowe z punktu widzenia możliwości realizacji założonych efektów kształcenia.

Do prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku studiów stosowane są zróżnicowane metody dydaktyczne. Wykłady prowadzone są jako wykłady podawcze z prezentacją multimedialną, omawianiem przypadków, omawianiem kasusów problemowych, wykłady interaktywne, analizy tekstów. Natomiast dla prowadzenia ćwiczeń i konwersatoriów stosuje się w szczególności: pracę w grupach, przygotowywanie i przedstawienia referatów, opracowywanie studiów przypadku, rozwiązywanie zadań, przygotowywanie projektów. Metody te są odpowiednio dobrane do poszczególnych przedmiotów.

Przyjęty dla ocenianego kierunku studiów czas trwania kształcenia jest odpowiedni dla realizacji celów i efektów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia. Dobór treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia pozwala na osiągnięcie efektów kształcenia określonych dla poszczególnych przedmiotów i modułów, w tym modułu przedmiotów do wyboru.

W opinii studentów czas trwania kształcenia jest wystarczający do osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia. Treści kształcenia, formy zajęć dydaktycznych i metody kształcenia również sprzyjają prawidłowemu procesowi kształcenia.

System punktów ECTS stosowany na ocenianym kierunku studiów ma swoje podstawy w Regulaminie studiów oraz Uchwale Senatu PWSZ w Płocku nr 22/2012 z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie wytycznych dla rad instytutów w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać programy kształcenia oraz programy i plany studiów wyższych w PWSZ w Płocku. Regulacje systemu ECTS zawarte w Regulaminie studiów odnoszą się jedynie do kwestii ogólnych, jak stwierdzenie obligatoryjności systemu punktowego, ustalania liczby punktów na podstawie niezbędnego czasu pracy w ramach zajęć i pracy własnej studenta niezbędnych do zaliczenia przedmiotu. Regulamin określa także, że student dla otrzymania dyplomu ukończenia studiów musi uzyskać co najmniej 180 punktów ECTS. Dla ocenianego kierunku studiów, dla każdej ze specjalności, przewidziano jednakową liczbę 180 punktów ECTS. Także każdy z semestrów ma przypisaną identyczną liczbę 30 punktów ECTS.

Bilans punktów ECTS obejmuje następujące podstawowe elementy uwzględniające zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela i pracę własną studenta: co najmniej 90 punktów ECTS za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela, co najmniej 122 punkty za zajęcia z zakresu przedmiotów podstawowych, co najmniej 120 punktów za zajęcia o charakterze praktycznym (ćwiczenia, laboratoria, praktyki zawodowe), 54 punkty za zajęcia obieralne, 8

punktów za zajęcia ogólnouczelniane, dwa za wychowanie fizyczne, 10 za język obcy i 5 za zajęcia humanistyczne i społeczne.

Program kształcenia na kierunku *ekonomia* przewiduje uzyskanie 18 punktów ECTS dla obowiązkowych dla wszystkich studentów przedmiotów kształcenia ogólnego, 4 dla przedmiotów ogólnych do wyboru, 71 dla przedmiotów podstawowych, 6 dla przedmiotów humanistycznych i społecznych, 10 dla seminariów dyplomowych i 5 dla praktyk zawodowych. Studenci mają możliwość dokonywania wyboru przedmiotów w ramach poszczególnych ich grup, ale muszą z tego tytułu zdobyć nie mniej niż 54 punkty ECTS, co stanowi 30 % ich ogólnej liczby przewidzianej dla ocenianego kierunku studiów. Studenci muszą także zdobyć co najmniej 8 punktów ECTS za zaliczenie przedmiotów do wyboru ogólnouczelnianych. Dla przedmiotów specjalnościowych przewidziana jest łączna liczba 58 punktów ECTS. Program kształcenia ocenianego kierunku studiów spełnia tym samym wymagania odnośnie liczby punktów ECTS do wyboru.

W Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki przyjęto, że 1 punkt ECTS to około 25 godzin nakładu pracy przeciętnego studenta. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili przyjętą punktację ECTS.

Struktura programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Obciążenie zajęciami dydaktycznymi jest odpowiednio większe w czterech pierwszych semestrach i wynosi w granicach 320-360 godzin na studiach stacjonarnych i 190-220 na studiach niestacjonarnych. W ostatnich dwóch semestrach studiów, gdy studenci przygotowują pracę dyplomową i prowadzone jest seminarium dyplomowe obciążenia te są w sposób uzasadniony ustalone na nieco niższym poziomie (220-300 godzin na studiach stacjonarnych i 160-200 na studiach niestacjonarnych).

W trakcie trzech pierwszych semestrów studiów realizowane są przede wszystkim przedmioty z zakresu kształcenia podstawowego i kierunkowego dla kierunku *ekonomia*. Tworzą one podstawy do kształcenia specjalistycznego, które rozpoczyna się od trzeciego semestru. Kształcenie specjalistyczne w oparciu o obszerną grupę przedmiotów pozwala na poszerzenie wiedzy i umiejętności w wybranej przez studenta specjalności. W pierwszych semestrach prowadzone są także zajęcia z przedmiotów kształcenia ogólnego. Część z nich ma charakter obowiązkowy, jak język obcy i technologie informacyjne, a inne są przedmiotem wyboru, jak logika i socjologia. Nauka języka trwa pięć semestrów. Wraz z wyborem specjalności od czwartego semestru studenci uczestniczą w proseminarium, a w kolejnych dwóch semestrach seminarium dyplomowym. Praktyka zawodowa ujęta jest w piątym semestrze studiów, gdy studenci posiadają już znaczny zakres wiedzy i umiejętności niezbędny do jej skonfrontowania w środowisku pracy.

Poszczególne przedmioty realizowane są we właściwym powiązaniu i następstwie czasowym. Program kształcenia uwzględnia w niezbędnym zakresie zależność treści programowych poszczególnych przedmiotów.

Przyjęta w ramach programu kształcenia sekwencja prowadzenia grup przedmiotów oraz kolejność realizacji poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili sekwencję przedmiotów i modułów określoną w planie i programie studiów. Studenci poinformowali, że sekwencja przedmiotów pozwala na prawidłową realizację programu kształcenia, dzięki której mogą zdobywać wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w zakresie kierunku *ekonomia*.

Program studiów ocenianego kierunku uwzględnia obowiązkową praktykę zawodową. Organizacja i realizacja praktyk określona została w Regulaminie studiów oraz Regulaminie Studenckich Praktyk Zawodowych PWZS w Płocku wprowadzonym dnia 24.06.2014 r. Regulamin praktyk jest dokumentem stosunkowo obszernym i zawiera kompletne regulacje dotyczące tego elementu składowego programu kształcenia. Określa on w szczególności cele praktyk, ich rodzaje, formy i miejsca odbywania, organizację praktyk i nadzór nad nimi, warunki zaliczania praktyk, obowiązki organizatorów praktyk oraz prawa i obowiązki studenta odbywającego praktykę. Jednym

z załączników do Regulaminu praktyk jest Program praktyki zawodowej dla kierunku studiów i prowadzonych w jego ramach specjalności.

Wymiar praktyki na studiach stacjonarnych został ustalony przez Uchwały Senatu PWZS w Płocku podejmowane w odniesieniu do poszczególnych specjalności prowadzonych na kierunku *ekonomia* na 200 godzin i obejmuje 4 tygodnie (160 godzin) praktyki ciągłej odbywanej w wybranym zakładzie pracy oraz 40 godzin treningu kompetencji zawodowych organizowanego przez Uczelnię. Natomiast na studiach niestacjonarnych praktyka odbywa się w systemie ciągłym w wymiarze 200 godzin.

Studenci studiów niestacjonarnych, którzy nie pracują zawodowo odbywają praktykę na zasadach przewidzianych dla studentów studiów stacjonarnych. Natomiast studenci niestacjonarni pracujący zawodowo zgodnie z kierunkiem studiów mogą ubiegać się o zaliczenie praktyki na podstawie pracy zawodowej. Wniosek taki musi być poparty zaświadczeniem z zakładu pracy o charakterze pracy oraz arkuszem oceny wykonywanej pracy wystawionymi przez zakład pracy.

Trening kompetencji zawodowych organizowany dla studentów studiów stacjonarnych służy do rozwoju umiejętności dostrzegania i analizowania rozwiązań organizacyjnych, metodycznych i merytorycznych występujących na stanowiskach pracy. Studenci pod opieką trenera-praktyka realizują zadania polegające na projektowaniu określonych rozwiązań organizacyjnych. Trening kompetencji zawodowych obejmuje 5 modułów, w tym dotyczący organizacji biura, rozpoczęcia działalności gospodarczej, planowania kariery zawodowej, działalności finansowo-księgowej, bankowości elektronicznej. W ramach treningu organizowane są także wycieczki dydaktyczne do zakładów pracy. Ta forma przygotowania studentów studiów stacjonarnych do wejścia na rynek pracy zasługuje na pozytywną ocenę.

Natomiast praktyka ciągła ma charakter próbnej pracy zawodowej i odbywa się w semestrze piątym w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych. Podstawowym celem tej formy praktyki jest zapoznanie studentów z organizacją i warunkami funkcjonowania w środowisku pracy tworzoną przez instytucje, urzędy i przedsiębiorstwa. Studenci mają możliwość dokonania konfrontacji wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie studiów oraz ich poszerzenia o aspekty praktyczne.

Organizacja praktyk zawodowych jest wspomagana i kontrolowana przez Studenckie Biuro Praktyk Zawodowych. Za pośrednictwem Biura studenci są zapoznawani z celami i zadaniami praktyk zawodowych, uzyskują wsparcie w pozyskaniu miejsc praktyki, otrzymują dokumentację związaną z praktyką. Miejsca praktyki są odpowiednio dobierane dla poszczególnych specjalności studiów. Dla każdej ze specjalności zostały także określone specyficzne cele i zadania.

Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyk powołany przez Dyrektora Instytutu prowadzącego oceniany kierunek studiów. Podstawą do zaliczenia treningu zawodowego jest karta obejmująca oceny poszczególnych modułów, obserwacji dokonywanych przez trenerów oraz oceny projektu. Natomiast podstawą zaliczenia praktyki ciągłej jest dokumentacja składana przez studenta potwierdzona przez zakładowego opiekuna praktyki. Na studiach stacjonarnych w ostatnim roku akademickim z możliwości zaliczenia praktyki na podstawie wykonywanej pracy zawodowej bądź odbytego stażu skorzystało 11 % studentów, a na studiach niestacjonarnych 69 %. Przypadki zaliczania praktyk na podstawie pracy są odpowiednio udokumentowane.

Na tej podstawie należy stwierdzić, że zastała zapewniona niezbędna spójność programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Uczelnia stworzyła właściwy system kontroli i zaliczania praktyk, który umożliwia ocenę nabycia przez studenta wymaganych umiejętności praktycznych.

Podczas spotkania z ZO studenci wyrazili bardzo pozytywną opinię na temat procesu odbywania praktyk. Uważają, że Uczelnia ma wystarczającą ofertę praktyk (około 20 ofert) w wielu instytucjach i przedsiębiorstwach, co umożliwia kształcenie zgodne z programem studiów. Podczas praktyk studenci są zobowiązani prowadzić Opis przebiegu praktyk zawodowych oraz Arkusz samooceny, na podstawie których opiekun pracy ocenia pracę i zalicza praktykę. Ponadto w ramach przygotowania zawodowego organizowany jest trening kompetencji zawodowych, który jest skierowany do wszystkich studentów III lub IV semestru. Uczestnictwo w takim treningu jest

obowiązkowe i jest rozliczane na podstawie sprawozdań z zajęć oraz obserwacji prowadzącego. Podczas treningu studenci zdobywają umiejętności dostrzegania i analizowania rozwiązań organizacyjnych, metodycznych i merytorycznych stosowanych na danym stanowisku pracy. W opinii studentów taka forma realizacji praktyk jest dla nich satysfakcjonująca.

Szczegółowa organizacja roku akademickiego ustalana jest przez Rektora. Rok akademicki ma standardową strukturę i jest podzielony na dwa semestry. Okres zajęć dydaktycznych obejmuje 15 tygodni. Po okresie zajęć dydaktycznych odbywa się sesja egzaminacyjna a po jej zakończeniu trwa przerwa międzysemestralna.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku z różnym rozkładem czasowym w trakcie dnia. Wykłady odbywają się w blokach obejmujących dwie bądź cztery godziny lekcyjne. Natomiast ćwiczenia prowadzone są w wymiarze jednorazowym dwóch godzin lekcyjnych. Szczególna kumulacja zajęć ma miejsce na pierwszym roku w poniedziałki, gdy zajęcia trwają od 8.15 do 20.00. W pozostałych dniach obciążenie zajęciami jest z reguły znacznie mniejsze. Pomiędzy poszczególnymi blokami planowane są 15-minutowe przerwy. Część zajęć odbywa się co dwa tygodnie.

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w ramach zjazdów sobotnio-niedzielnich. W semestrze organizowanych jest 10 zjazdów, z reguły w odstępach dwutygodniowych. Zajęcia odbywają się od godziny 8.00 do, w zależności od rocznika studiów i zjazdu, godziny 13.00, 18.15 bądź nawet 20.00. Pomiędzy zajęciami z poszczególnych przedmiotów są 15-minutowe przerwy. Nie ma dłuższej przerwy w porze obiadowej nawet przy zajęciach trwających do godzin wieczornych. Zajęcia z poszczególnych przedmiotów realizowane są w blokach dwóch godzin lekcyjnych.

Wykłady, ze względu na stosunkowo małą liczebność roczników, odbywają się dla całych lat/specjalności. Natomiast ćwiczenia odbywają się w grupach liczących z reguły kilkanaście do dwudziestu kilku osób. Większa jest liczebność grup konwersatoryjnych, która na niektórych specjalnościach dochodzi do czterdziestu kilku osób. Seminaria dyplomowe prowadzone są przez osoby z tytułem profesora (po dwie grupy) oraz przez doktorów (po jednej na studiach o danej formie). Seminaria dyplomowe liczą 12-16 osób. Liczebność grup pozwala w większości przypadków na prowadzenie zajęć w formach aktywnych, poza niektórymi grupami konwersatoryjnymi.

Organizacja procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa i umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Jedyne zastrzeżenie budzi nadmierna koncentracja zajęć w wybranych dniach tygodnia i brak dłuższej przerwy pomiędzy zajęciami w tym dniu.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pozytywnie wypowiedzieli się na temat organizacji procesu kształcenia.

Regulamin studiów PWSZ w Płocku przewiduje możliwość studiów według Indywidualnego Planu Studiów i Programu Kształcenia oraz Indywidualnej Organizacji Studiów. Pierwsza forma jest przewidziana dla wybitnie uzdolnionych studentów. Studenci mogą się ubiegać o taki tok studiów po ukończeniu pierwszego roku studiów i uzyskaniu średniej ocen co najmniej 4,3. Odbywają oni studia pod kierunkiem opiekuna naukowego ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Natomiast Indywidualna Organizacja Studiów przeznaczona jest dla studentów, którzy pełnią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, mają stopień niepełnosprawności utrudniający odbywanie zajęć w normalnym trybie, studiują na co najmniej dwóch kierunkach, wykażą się wystąpieniem innych okoliczności losowych. Indywidualna organizacja studiów polega na ustaleniu indywidualnego harmonogramu zajęć, ale z uwzględnieniem obowiązującej liczby godzin i egzaminów. Uczelnia stosuje także różne formy indywidualizacji procesu kształcenia dla osób niepełnosprawnych. Dotyczą one organizacji zajęć, udostępniania specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces dydaktyczny, zapewnienia odpowiedniego wsparcia w trakcie zaliczeń i egzaminów oraz innych działań.

W roku akademickim 2014/2015 żaden student ocenianego kierunku nie studiował według Indywidualnego Planu Studiów i Programu Kształcenia. Natomiast z Indywidualnej Organizacji Studiów korzystało 3 studentów.

Uczelnia stworzyła odpowiednie możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych oraz studentów niepełnosprawnych.

W Uczelni istnieje możliwość indywidualizacji studiów poprzez Indywidualny Tok Studiów Indywidualną Organizację Studiów. Indywidualny Program Studiów jest skierowany do studentów wybitnie uzdolnionych, natomiast Indywidualna Organizacja Studiów jest przeznaczona dla studentów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz dla osób z niepełnosprawnościami. Tryb ubiegania się o ww. tryby indywidualizacji studiów jest opisany w *Regulaminie Studiów*. Studenci wizytowanego kierunku deklarowali brak zainteresowania możliwościami indywidualizacji programu studiów. Studenci mają również możliwość indywidualizowania swojego procesu kształcenia poprzez katalog przedmiotów obieralnych. Studenci pozytywnie ocenili możliwość wyboru i ofertę przedmiotów fakultatywnych.

3.2)

Program kształcenia na kierunku studiów *ekonomia* prowadzonym w PWSZ w Płocku został opracowany w kompletnym układzie obejmującym efekty kierunkowe, modułowe i szczegółowe oraz treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, formy realizacji zajęć i stosowane metody dydaktyczne. Ujęte w programie kształcenia grupy przedmiotów obejmują spójne merytorycznie treści. Efekty przedmiotowe zostały prawidłowo odniesione do efektów modułowych oraz efektów kierunkowych. Efekty przedmiotowe znajdują odpowiednie oparcie w treściach programowych. Treści te są przedstawione w sposób odpowiednio szczegółowy. Karty przedmiotów określają także metody dydaktyczne stosowane w ramach poszczególnych form dydaktycznych zajęć z danego przedmiotu. Metody te odpowiadają założonym celom kształcenia. Na tej podstawie można stwierdzić, że efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą w dużym stopniu w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów spójną całość.

W ramach poprzednich ocen jakości kształcenia w zakresie niniejszego kryterium były formułowane uwagi dotyczące programu kształcenia (Uchwała nr 452/2008 Prezydium PKA z dnia 3 lipca 2008 r. – ocena warunkowa). Ostatnia ocena jakości kształcenia (Uchwała nr 773/2008 Prezydium PKA z dnia 13 listopada 2008 r.) zakończyła się bez formułowania uwag.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz struktury kwalifikacji absolwenta. Czas trwania kształcenia, dobór treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu, w tym modułu przedmiotów do wyboru. Sekwencja grup przedmiotów i poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa. Program kształcenia uwzględnia system ECTS i spełnia wymagania odnośnie liczby punktów ECTS do wyboru. Zapewniono niezbędną spójność czasu i miejsc odbywania praktyk studenckich z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk.. Stworzono możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych oraz studentów niepełnosprawnych. Organizacja procesu kształcenia jest prawidłowa z zastrzeżeniem nadmiernej ich koncentracji w niektórych dniach i braku dłuższej przerwy pomiędzy zajęciami. W ocenie studentów realizowany program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. System ECTS umożliwia studentom indywidualizację programu studiów poprzez wybór przedmiotów fakultatywnych oraz ITS i IOS.

3.2) Efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą w dużym stopniu w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów spójną całość.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Na kierunku *ekonomia* zajęcia prowadzi 38 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów tytularnych, 2 doktorów habilitowanych, 17 doktorów, 15 osób z tytułem zawodowym magistra, w tym 7 lektorów języków obcych. Wśród kadry są przedstawiciele nauk ekonomicznych (w tym dyscyplin :*ekonomia*, nauki o zarządzaniu i finanse) - 13 osób, nauk rolniczych - 4 osoby, nauk o polityce - 2 osoby, dyscypliny matematyka - 2 osoby, językoznawstwa - 1 osoba, nauk humanistycznych - 1 osoba. Osoby z wykształceniem magisterskim są absolwentami kierunków o profilu ekonomicznym, informatycznym i filologicznym. Można stwierdzić, że liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

4.2)

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 131 oraz w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, lub przed rozpoczęciem semestru w przypadku zamian w zatrudnienia wpływających na minimum kadrowe, oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. do 30 czerwca 2014 r.

Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Wydział zgłosił do minimum kadrowego nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a ustawy, *nie krócej niż od początku semestru studiów*, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r. oraz § 13 ust. 1 rozrządzenia z dnia 3 października 2014 r., *tj. nie później niż od początku semestru studiów*.

Z informacji zawartych w tych oświadczeniach wynika, iż wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 14 ust. 1 obu wymienionych wyżej rozporządzeń są spełnione, bowiem do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów na studiach pierwszego stopnia Uczelnia wskazała 9 osób, z tego 3 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 6 doktorów.

W teczkach osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia* co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego) oraz co najmniej 60 godzin (nauczyciele akademicy posiadający stopień naukowy doktora), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r. oraz § 13 ust. 2 pkt. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r.

Kwalifikacje naukowe kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku, w tym tworzącej minimum kadrowe są odpowiednie do potrzeb procesu dydaktycznego kierunku *ekonomia*. Osoby prowadzące zajęcia posiadają dorobek naukowy w zakresie dziedziny nauk ekonomicznych, dyscypliny *ekonomia*, jak również dyscypliny nauki o zarządzaniu, a także finanse. Analiza dorobku naukowego osób prowadzących zajęcia pozwala zauważyć, że jest on osadzony w dyscyplinach i subdyscyplinach takich jak np.: matematyka, nauki o polityce, ekonomika rolnictwa, polityka rolna i jest związany z zakresem treści kształcenia kierunku *ekonomia*. Osoby z wykształceniem magisterskim posiadają znaczne doświadczenie zawodowe pracując na stanowiskach kierowniczych, urzędników państwowych i samorządowych, pracując lub pracowały w przedsiębiorstwach, sądzie Rejonowym, kancelarii prawnej, Głównym Urzędzie Statystycznym, NIK, PKN Orlen, prowadzą własną działalność gospodarczą. Ponadto osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego i doktora również posiadają doświadczenie zawodowe zgodne z potrzebami dydaktycznymi kierunku..

Do minimum kadrowego Uczelnia zgłosiła 9 osób. Zespół oceniający biorąc pod uwagę dorobek publikacyjny, złożone oświadczenia oraz obciążenia dydaktyczne do minimum kadrowego zaliczył wszystkie proponowane przez Uczelnię osoby. Zatem minimum kadrowe tworzy: 3 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów tytularnych i sześciu doktorów. Wszyscy posiadają dorobek naukowy publikowany do roku 2014 w dyscyplinie *ekonomia*, a dwie osoby posiadają dorobek w dyscyplinie *ekonomia* i finanse. Tematyka dorobku mieści się w takich zagadnieniach jak makroekonomia gospodarki otwartej, rozwój lokalny, finanse przedsiębiorstw, analiza ekonomiczno-finansowa, bankowość. Oceniając kadrę prowadzącą zajęcia, w tym minimum kadrowe można stwierdzić, iż dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia określonych dla kierunku *ekonomia* o profilu ogólnoakademickim.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego w Instytucie Nauk Ekonomicznych i informatyki w perspektywie długookresowej jest w stabilny, bowiem 7 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś 2 osoby – na czas określony, tj. do 31.08.2016 r. – 1 osoba, oraz do 31.07.2019 r. – 1 osoba.

Dla 7 osób wszystkich osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, zaś dla 2 – dodatkowym miejscem pracy. Na podstawie mianowania w Uczelni zatrudniony jest 1 nauczyciel akademicki, zaś na podstawie umowy o pracę – 8 osób.

W stosunku do roku 2008, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*, nastąpiły zmiany w składzie tego minimum, bowiem 4 osoby (3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 1 doktor), to nauczyciele akademicy, którzy tworzyli to minimum w roku 2008

Zgodnie z § 29 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370) Uczelnia prowadząca kierunek studiów w obszarze nauk społecznych w dniu wejścia w życie ww. rozporządzenia (10 października 2014 r.) jest zobowiązana dostosować minimum kadrowe w zakresie proporcji liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów na danym kierunku studiów, do wymogów określonych w § 17 ust. 1 pkt. 8 nowego rozporządzenia, *do dnia 1 października 2015 roku*.

Zatem warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i

wynosi 1: 59 (529:9), co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.

Obsada zajęć na ogół zachowuje zgodność między zakresem przedmiotu, a kwalifikacjami naukowymi i dydaktycznymi kadry prowadzącej zajęcia. Można jednak dostrzec pewne uchybienia. Na przykład wykłady prowadzą osoby z wykształceniem magisterskim wprowadzając z dużym doświadczeniem zawodowym, ale jednak na profilu ogólnoakademickim przedmioty podstawowe i kierunkowe powinny być prowadzone przez osoby z dorobkiem naukowym. Natomiast należy rozważyć wprowadzenie innych form zajęć, które mogłyby prowadzić osoby z doświadczeniem zawodowym, jak np. warsztaty, konwersatoria i wykorzystywać to doświadczenie do realizacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Zatem modyfikacji obsady lub formy zajęć wymagają takie przedmioty jak: *Prawo finansowe i bankowe, Prawo skarbowe, prawo gospodarcze, prawo administracyjne*. Ponadto wykłady do przedmiotów: *Ekonomia* integracji europejskiej i *Polityka gospodarcza*, rynek usług turystycznych prowadzą osoby posiadające doktorat w naukach rolniczych, dla których nie przedstawiono informacji potwierdzających zgodność dorobku z zakresem wykładanych przedmiotów

Uczelnia nie prowadzi kształcenia na odległość.

Załącznik nr 6. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Zajęcia odbywały się zgodnie z planem. Zajęcia były prowadzone właściwie z dobrym przygotowaniem prowadzących.,

4.3).

Na podstawie raportu samooceny oraz rozmowy przeprowadzonej podczas wizytacji z Rektorem Uczelni oraz pracownikiem z działu kadr można stwierdzić, iż: dążąc do realizacji zamierzonych zadań Uczelnia prowadzi odpowiednią politykę kadrową służącą zarówno potrzebom naukowym, jak i dydaktycznym rozwoju kierunku *ekonomia*. Rektor wyjaśnił, iż pozyskanie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora nie stanowi istotnych trudności dla Uczelni, natomiast trudności takie występują w zakresie pozyskania samodzielnych nauczycieli akademickich. Stąd Uczelnia wspomaga rozwój naukowy doktorów zatrudnionych na podstawowym miejscu pracy i dąży do wypracowania własnej kadry zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy. Prowadzona polityka kadrowa, w szczególności w zakresie zatrudniania nauczycieli, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy jest podporządkowana celom rozwojowym kierunku *ekonomia*..

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie przez Uczelnię właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Na system oceny realizowanej polityki kadrowej składają się w szczególności przepisy zawarte w Statucie PWSZ w Płocku oraz Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia z dnia 21 czerwca 2011 r. z późniejszymi zmianami.

Procedury zatrudniania i zwalniania nauczycieli akademickich ustalone są w Zarządzeniu nr 25/2014 Rektora PWSZ w Płocku z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie zasad polityki kadrowej w odniesieniu do nauczycieli akademickich zatrudnionych w PWSZ w Płocku. Proces zatrudnienia kadry akademickiej prowadzony jest w drodze otwartych konkursów. Zasady i tryb przeprowadzania konkursów określa § 68 Statutu PWSZ w Płocku. Obowiązki nauczycieli, rodzaj zajęć, wymiar pensum dydaktycznego określa Uchwała nr 43/2013 Senatu PWSZ w Płocku z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ustalenia obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaju zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków w tym wymiaru pensum dydaktycznego oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych oraz powierzenia prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych.

Zasadniczą rolę w kształtowaniu właściwej polityki kadrowej stanowi obowiązkowa ocena okresowa. Nauczyciele akademicki zatrudnieni w Uczelni, w tym na kierunku *ekonomia* podlegają obowiązkowej ocenie okresowej, której dokonuje się nie rzadziej niż raz na dwa lata a w przypadku nauczycieli z tytułem profesora nie rzadziej niż raz na cztery lata.. Zasady tej oceny określa § 73 Statutu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku

Arkusz Okresowej Oceny Nauczyciela Akademickiego składa się z dwóch części:

Część „I” – Punktowa Ankieta Samooceny Nauczyciela Akademickiego wypełniana jest przez nauczyciela akademickiego, który wpisuje własne osiągnięcia za okres ostatnich dwóch lat w trzech obszarach działalności: 1) działalność naukowa 2) działalność dydaktyczna 3) działalność organizacyjna na rzecz Uczelni

Część „II” – Opinia dyrektora instytutu / kierownika międzyinstytutowej jednostki organizacyjnej na temat stopnia wypełniania przez nauczyciela akademickiego obowiązków wynikających z zajmowanego przez niego stanowiska.

Dokonując ostatecznej oceny pracy nauczyciela akademickiego uwzględnia się: informacje zawarte w Arkuszu Okresowej Oceny Nauczyciela Akademickiego PWSZ w Płocku, wyniki oceny z przeprowadzanych hospitacji zajęć dydaktycznych, wyniki oceny zajęć dydaktycznych dokonywanej przez studentów.

Główne zadania oceny kadry naukowo-dydaktycznej Instytutu realizuje Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich pod przewodnictwem Dyrektora Instytutu.

Wyniki okresowej oceny pracy nauczyciela akademickiego wykorzystywane są przez dyrektora instytutu / kierownika międzyinstytutowej jednostki organizacyjnej w szczególności do 1) obsady personalnej zajęć dydaktycznych w kolejnym roku akademickim 2) wnioskowania o przedłużenie z pracownikiem umowy o pracę 3) ustalania wysokości wynagrodzenia 4) wnioskowania o zmianę stanowiska 5) wnioskowania o odznaczenia, nagrody i inne wyróżnienia 6) wszczęcia postępowania mającego na celu rozwiązanie umowy o pracę zgodnie z § 74 ust. 3 pkt 4 Statutu PWSZ w Płocku.

Uczelnia stwarza warunki do rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej przede wszystkim dla pracowników zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, poprzez: wsparcie materialne w postaci dofinansowania studiów doktoranckich, przewodów doktorskich i habilitacyjnych, dofinansowanie udziału w konferencjach, szkoleniach, kursach, wsparcie w postaci płatnych urlopów naukowych, umożliwienie publikacji w Wydawnictwie Naukowym PWSZ w Płocku, umożliwienie wyjazdów do Uczelni zagranicznych w ramach Programu Erasmus

Na spotkaniu Zespołu Oceniającego z kadrą brali udział pracownicy stanowiący minimum kadrowe oraz prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia*. Obecnych było 13 pracowników. Opinie nauczycieli akademickich, którzy przybyli na spotkanie, koncentrowały się wokół perspektyw kształcenia związanych z przejściem z profilu ogólnoakademickiego na profil praktyczny. Czekają to w najbliższej przyszłości studentów tego kierunku studiów. Uczestnicy spotkania:

- zauważali, że przejście na profil praktyczny jest szansą dla młodzieży, zwłaszcza tej ekonomicznie słabszej, która po studiach podejmuje pracę, jest także dużym wyzwaniem dla Szkoły zwłaszcza w zakresie organizacji praktyk oraz realizowania zajęć praktycznych w warunkach zbliżonych do rzeczywistych,
- podkreślali znaczenie funkcjonowania PWSZ, która jest szansą zdobycia wykształcenia dla młodzieży z północnego Mazowsza,
- wskazywali na identyfikowaną wśród studentów i absolwentów satysfakcję z ukończenia studiów w PWSZ,
- odnotowywali coraz bardziej pogłębiający się kryzys kandydatów na studia, co jest skutkiem niżu demograficznego,
- zauważali także zróżnicowaną aktywność wśród studentów, która z roku na rok się zmniejsza,
- dawali wyraz coraz większemu obciążeniu pracą administracyjną, związaną z realizacją zadań dydaktycznych i naukowych.

Kadra podkreślała duży udział w procesie dydaktycznym osób posiadających doświadczenie zawodowe i gotowość do przejścia na praktyczny profil kształcenia. Według opinii kadry lokalny rynek pracy oczekuje absolwentów z przygotowaniem praktycznym.

Uczelnia ustabilizowała minimum kadrowe dostosowując się do zaleceń PKA. Dokonano również działań naprawczych w zakresie obsady zajęć, Są jednak jeszcze pewne uchybienia które należy usunąć.

Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

**Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - *ocena: w pełni*,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

4.1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia na wizytowanym kierunku. Na kierunku *ekonomia* zajęcia prowadzi 38 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów tytularnych, 2 doktorów habilitowanych, 17 doktorów, 15 osób z wykształceniem magisterskim, w tym 7 lektorów języków obcych. Wśród kadry są przedstawiciele nauk ekonomicznych (w tym dyscyplin: *ekonomia*, nauki o zarządzaniu i finansach) - 13 osób, nauk rolniczych - 4 osoby, nauk o polityce - 2 osoby, dyscypliny matematyka - 2 osoby, językoznawstwa - 1 osoba, nauk humanistycznych - 1 osoba. Osoby z wykształceniem magisterskim są absolwentami kierunków o profilu ekonomicznym, informatycznym i filologicznym.

4.2) Oceniając kadrę prowadzącą zajęcia w tym minimum kadrowe można stwierdzić, iż dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia określonych dla kierunku *ekonomia* o profilu ogólnoakademickim. Spełnione są warunki określone dla minimum kadrowego. Zespół oceniający biorąc pod uwagę dorobek publikacyjny, złożone oświadczenia oraz obciążenia dydaktyczne do minimum kadrowego zaliczył 3 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów tytularnych oraz 6 doktorów. Wszyscy posiadają aktualny dorobek naukowy w dyscyplinie *ekonomia*, kilka osób posiada dorobek w dyscyplinie *ekonomia* i finansach. Tematyka dorobku mieści się w takich zagadnieniach jak makroekonomia gospodarki otwartej, rozwój lokalny, finanse przedsiębiorstw, analiza ekonomiczno-finansowa, bankowość. Obsada niektórych zajęć wymaga modyfikacji w celu zapewnienia zgodności dorobku naukowego i dydaktycznego z zakresem przedmiotu i formą zajęć.,

4.3) Polityka kadrowa wspiera rozwój naukowy i dydaktyczny kadry w szczególności zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Instytut Nauk Ekonomicznych i Informatyki mieści się w dwóch 2 budynkach („Aula” i „Dworek”), ulokowanych w Trzepowie Nowym k/Płocka o łącznej powierzchni użytkowej 2763 m² oraz budynku przy ulicy Gałczyńskiego 28 w Płocku. Instytut dysponuje 13 salami o łącznej liczbie 1029 miejsc dla studentów. W budynkach znajduje się 7 sal konwersatoryjnych o liczbie miejsc od 38 do 48, dwie mniejsze sale wykładowe na 110 miejsc oraz jedna aula na 336 miejsc, wyposażona w projektor i ekran projekcyjny i system nagłośnienia. Ponadto w budynku Auli znajdują się dwa laboratoria komputerowe, każde po 20 stanowisk. W tym samym budynku znajdują się trzy stanowiska komputerowe z podłączonym Internetem do dyspozycji studentów. W

obydwu budynkach zostały uruchomione punkty „hot spot” w celu poprawy dostępności bezprzewodowego Internetu dla studentów (6+4). Pozostałe 12 sal wyposażonych jest w projektory multimedialne i ekrany.

Przy Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki funkcjonuje parking dla wykładowców i studentów.

Zajęcia ze studentami niestacjonarnymi odbywają się w nowoczesnym budynku przy ulicy Gałczyńskiego 28 w Płocku, którego powierzchnia użytkowa wraz z halą sportową, wynosi łącznie 7068 m². Budynek dostosowany jest w pełni do potrzeb osób niepełnosprawnych, jest wyposażony w dwie windy oraz platformę dla osób niepełnosprawnych oraz spełnia wymagane przepisami prawa warunki techniczne w tym zakresie. W budynku znajduje się aula na 270 miejsc z 2 projektorami i systemem nagłośnienia, mniejsza sala wykładowa na 91 miejsc oraz 21 sal ćwiczeniowych. WF budynku są 3 laboratoria komputerowe po 20 stanowisk). Wszystkie sale wyposażone są w projektory multimedialne i ekrany projekcyjne. Oprócz tego w trzech salach znajdują się tablice interaktywne. W budynku zostało uruchomionych 10 punktów „hot spot” w celu poprawy dostępności bezprzewodowego Internetu dla studentów.

Biblioteka znajduje się w budynku Uczelni przy Placu Dąbrowskiego 2. Zajmuje powierzchnię 306,71 m². Ma wyodrębnioną Czytelnię (na 30 miejsc, wyposażoną w 18 komputerów z dostępem do Internetu i Wi-Fi), Wypożyczalnię (z tradycyjnym katalogiem kartkowym oraz katalogiem komputerowym - udostępnianym dla czytelników na 5 komputerach), Magazyn Książek, Magazyn Czasopism (z przesuwными regałami). Osobne pomieszczenia zajmują pracownicy zajmujący się gromadzeniem i opracowaniem zbiorów, informatyzacją Biblioteki. Biblioteka PWSZ w Płocku jest wyposażona w urządzenia ułatwiające pracę osobom niepełnosprawnym.

Księgozbiór Biblioteki PWSZ w Płocku liczy 48.827 książek, z czego 10.684 to książki dla kierunku *ekonomia* (stan na koniec lutego 2015 r.). Zakupu książek dokonuje na podstawie zamówień składanych przez poszczególne Instytuty. W ostatnich latach zakupiono do Biblioteki księgozbiórów na ogólną sumę około 556 tysięcy złotych:

Na podstawie przeprowadzonej wizyty w bibliotece można stwierdzić, iż księgozbiór biblioteki z zakresu kierunku *ekonomia* wspomaga proces dydaktyczny. Literatura zalecana w sylabusach znajduje się w bibliotece. Biblioteka zapewnia dostęp do literatury z zakresu kierunku *ekonomia*. Zakupy dokonywane są z uwzględnieniem pozycji wydawanych przez wiodące polskie wydawnictwa naukowe, w tym: PWE, PWN, Difin, CeDeWu, C. H. Beck, IFiS PAN, Lexis Nexis, Poltext, SHG i WNT. Księgozbiór dla studentów i wykładowców kierunku *ekonomia* gromadzony jest we właściwie wyodrębnionych 20 działach tj.: Statystyka, Socjologia, Nauki ekonomiczne ogólnie, Unia Europejska, Makroekonomia, Mikroekonomia, Ekonometria, *Ekonomia* matematyczna, *Ekonomika* pracy, *Finanse*, bankowość, podatki, ubezpieczenia Sytuacja gospodarcza, polityka gospodarcza, *Ekonomika* rolnictwa, *Ekonomika* turystyki, Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Globalizacja Marketing Prawo, Zarządzanie, Transport. Logistyka, Rachunkowość. Księgowość Organizacja przedsiębiorstwa Reklama. Public relations, Roczniki statystyczne. Biblioteka zapewnia dostęp do baz elektronicznych takich jak :EBSCO, InforLex Administracja, e- PNPIbuk Libra, Wirtualna Biblioteka Nauki. Biblioteka prenumeruje 81 tytułów czasopism w tym 11 obcojęzycznych w tym o szczególnej pozycji na rynku czasopism jak :*Ekonomista*, Samorząd Terytorialny, Polityka społeczna, Bank i kredyt, Gospodarka Narodowa Gospodarka Narodowa, Praca i Zabezpieczenie Społeczne, Sprawy Międzynarodowe, Studia Europejskie.

Księgozbiór jest opracowany w programie MAK, ale oprócz katalogu komputerowego Biblioteka posiada też tradycyjny katalog rzeczowy wg Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątnej oraz katalogi - czasopism, zbiorów specjalnych, prac licencjackich.

Biblioteka zapewnia studentom dostęp do zalecanej literatury.

Zajęcia na kierunku *ekonomia* odbywają się w dwóch budynkach, które są osadzone w różnych częściach miasta. W celu ułatwienia studentom odbywania zajęć, Uczelnia tak układa plan zajęć, aby jednego dnia zajęcia odbywały się tylko w jednym budynku. Według opinii studentów

sale są wystarczająco duże do prowadzenia zajęć, na które uczęszczają. W Uczelni jest dostępna sieć bezprzewodowa, do której może podłączyć się każdy student, jednakże studenci zwrócili uwagę, że sieć bezprzewodowa jest dobrze dostępna tylko na korytarzach, zaś w salach audytoryjnych występują trudności z połączeniem.

W ocenie studentów biblioteka jest dobrze wyposażona w literaturę potrzebną do realizacji zamierzonych efektów kształcenia, jest ona bardzo przydatna dla studentów. Każdy student może mieć dostęp do źródeł elektronicznych zarówno bezpłatnych jak i płatnych. Biblioteka jest otwarta w godzinach odpowiadających potrzebom studentów.

Praktyki odbywają się w przedsiębiorstwach, bankach, instytucjach lokalnych, w tym samorządowych. We wszystkich tych miejscach są działy odpowiadające potrzebom kierunku *ekonomia* z punktu widzenia realizacji celu praktyki zawodowej. Studenci mogą w tych miejscach praktyk realizować zakładane efekty kształcenia.

W opinii studentów miejsca odbywania praktyk odpowiadają ich oczekiwaniom oraz pozwalają im osiągnąć umiejętności w zakresie ekonomii. Studenci mogą być zwolnieni częściowo lub całkowicie z obowiązku odbywania praktyk na podstawie umowy o pracę, zlecenie lub dzieło lub odbytego wcześniej stażu lub wolontariatu.

Budynek Auli jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiada podjazd oraz spełnia wymagane przepisami prawa warunki techniczne w tym zakresie, budynek Dworku takich udogodnień nie posiada. Biblioteka jest przystosowana do osób niepełnosprawnych. Posiada odpowiednie urządzenia dla osób niewidzących.

Budynki, w których odbywają się zajęcia są dostosowane dla studentów z niepełnosprawnością ruchową. Poza tym Uczelnia posiada komputer w bibliotece, który jest przystosowany do potrzeb osób niedowidzących lub mających problemy z koordynacją ruchową.

Uczelnia przeniosła zajęcia studentów niestacjonarnych do budynku przy ul. Gałczyńskiego co sprawia że organizacja zajęć nie budzi zastrzeżeń studentów co było przedmiotem uwag poprzedniej oceny.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - ocena: w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia dysponuje odpowiednią do potrzeb kierunku ekonomia infrastrukturą dydaktyczną. Biblioteka zapewnia studentom dostęp do zalecanej literatury. Praktyki zawodowe odbywają się we właściwych instytucjach i przedsiębiorstwach. W ocenie studentów baza materialna wykorzystywana w procesie kształcenia na kierunku ekonomia umożliwia osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Uczelnia z uwagi, iż prowadzi studia I stopnia na kierunku *ekonomia* nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych. Jednak pracownicy związani z kierunkiem *ekonomia* prowadzą badania naukowe a ich rezultaty przedstawiają na krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych oraz w monografiach. Pracownicy Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki mają również możliwość publikowania wyników swoich badań w czasopiśmie naukowym „Zeszyty Naukowe PWSZ w Płocku. Nauki Ekonomiczne” wydawanym przez Uczelniane Wydawnictwo Naukowe, które otrzymało 3 punkty w wykazie czasopism naukowych (lista B, poz. 2549) zgodnie z Komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 grudnia 2013 roku oraz zostało zindeksowane w następujących bazach naukowych: Index Copernicus – ICV 2013: 3.59, BazEkon oraz Cejsh.

Instytut organizuje od 2006 roku cykliczne międzynarodowe konferencje naukowe poświęcone problematyce związanej z funkcjonowaniem przedsiębiorstw, banków oraz polityką regionalną i

lokalną. W spotkaniach uczestniczą zarówno praktycy i teoretycy jak i goście reprezentujący zagraniczne Uczelnie, m.in. z Rosji i Ukrainy. W ostatnich 5 latach pracownicy Instytutu zorganizowali 5 konferencji: 2010 r. – „Rozwój przedsiębiorczości w gospodarce rynkowej”, 2011 r. – „Przedsiębiorstwo w otoczeniu gospodarczym. Przestępczość gospodarcza”, 2012 r. – „Gospodarka rynkowa w warunkach kryzysu”, 2013 r. – „Banki, przedsiębiorstwa i społeczeństwo w warunkach niepewności”, 2014 r. – „Przedsiębiorstwa, banki i regiony w gospodarce”.

Badania te mają wpływ na proces dydaktyczny gdyż pozwalają wykorzystać wyniki prowadzonych badań w wykładach i ćwiczeniach, przekazać aktualną wiedzę a zakresu tych badań. Działalność naukowa ma niewątpliwie wpływ na rozwój studenckiego ruchu naukowego.

W Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki działają trzy koła naukowe, w których działalność angażują się studenci kierunku *ekonomia*, informatyka i matematyka.

W latach 2012-2014 członkowie SKNE zorganizowali trzy międzynarodowe konferencje naukowe: - 19 kwietnia 2012 r. – „Internet przyjazny ludziom aktywnym”, -18 kwietnia 2013 r. – „Przemiany współczesnej rodziny”, -14 kwietnia 2014 r. – „Młodzi Polacy w XXI wieku”

W konferencjach uczestniczyli również studenci z zagranicznych ośrodków akademickich, w tym z Ukrainy i Rosji. Studenci mieli możliwość opublikowania swoich artykułów. Ponadto członkowie koła uczestniczyli w konferencjach organizowanych na innych Uczelniach lub przez różne instytucje. Studenci brali udział w następujących konferencjach : 2012 r. - konferencja „Edukacja – Dialog – Satysfakcja” zorganizowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Filia w Płocku; 2013 r. – I Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Współczesne problemy rozwoju gospodarczego”, Politechnika Warszawska Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych – filia w Płocku; 2013 r. – III Konferencja Studencka „Rodzina w ujęciu interdyscyplinarnym”, Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna we Włocławku; 2013 r. - Międzynarodowa Konferencja w Humaniu nt.: „Socjalno- ekonomiczne aspekty formowania się gospodarki rynkowej na Ukrainie”, 2014 - Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „ Problemy jednostek gospodarczych na rynku Unii Europejskiej”, Politechnika Warszawska Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych - filia w Płocku; 2014 r. – XI Lokalna Konferencja Studencka nt. „Konsultacje społeczne - debata”, Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, 2014 r. – II Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Współczesne problemy rozwoju gospodarczego. Efekty i perspektywy członkostwa w Unii Europejskiej”, Politechnika Warszawska Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych – filia w Płocku. Uczelnia od 2002 roku wydała 21 numerów (Półroczników) swoich prac p.t. „Zeszyty Naukowe PWSZ w Płocku. Nauki Ekonomiczne” – Ponadto wydano takie pozycje jak :

1. Przedsiębiorstwa, banki i regiony w gospodarce
2. Banki, przedsiębiorstwa i społeczeństwo w warunkach niepewności
3. Gospodarka rynkowa w warunkach kryzysu
4. Korepetycje współczesny problem szarej strefy edukacji szkolnictwa średniego w Polsce (2012)
5. Sławomir Kowalski: Uwarunkowania funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej (2011)
6. Uwarunkowania komunikacji marketingowej w bankach spółdzielczych (2011)
7. Przedsiębiorstwo w otoczeniu gospodarczym. Przestępczość gospodarcza
8. Podatkowe i parapodatkowe aspekty szarej strefy w przedsiębiorstwach z branży budowlanej (2011)
9. Zarządzanie obsługą eksploatacyjną nieruchomości i obiektów technicznych (2010)
10. Rozwój przedsiębiorczości w gospodarce rynkowej (2010)
11. Finanse przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej (2009)
12. Zarządzanie procesami pomocniczymi w przedsiębiorstwie (2009)
13. Gospodarka w warunkach integracji europejskiej

Podczas spotkania z ZO PKA studenci podkreślili, że w małym stopniu biorą udział w badaniach naukowych, ponieważ nie wszyscy są zainteresowani taką działalnością. Studenci, którzy biorą udział w badaniach naukowych, najczęściej otrzymali taką propozycję od nauczycieli akademickich, którzy prowadzili z nimi zajęcia lub byli ich promotorami podczas procesu

dyplomowania. Studenci, którzy brali udział w badaniach naukowych, byli uwzględnieni, jako współautorzy publikacji. Ponadto studenci licznie angażują się w prace Kół Naukowych.

Uczelnia współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Płocku. Efektem tej współpracy jest prowadzenie zajęć treningu kompetencji zawodowych. W programie studiów wprowadzono dwa moduły :Organizacja nowoczesnego biura oraz moduł Rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną

Podobnie współpraca z Miejskim Urzędem Pracy dało efekt w postaci wprowadzenia modułu kształcenia *Świadome planowanie kariery zawodowej w oparciu o profesjonalne narzędzia techniki występujące na rynku pracy*

Współpraca z Akademickim Inkubatorem przedsiębiorczości przy Płockim Parku Przemysłowo technologicznym dała możliwość wprowadzenia modułu Bankowość elektroniczna w nowoczesnej firmie. Współpraca z liderami biznesu Płocka pozwala na organizację cyklu spotkań *Ludzie Biznesu* „, są to spotkania dla studentów w celu zapoznania ich z drogą wchodzenia na rynek pracy. Uczelnia współpracuje z Uczelniami wyższymi Płocka organizując wspólne studenckie konferencje naukowe.

Studenci kierunku *Ekonomia* są regularnie informowani o możliwościach, jakie oferuje im program zarówno poprzez działania Pełnomocnika Rektora ds. Programu Erasmus oraz Koordynatora Międzyinstytutowego ds. Programu Erasmus, jak i Dyrekcji i pracowników Instytutu. Wszystkim kandydatom i stypendystom Programu Erasmus+ w Uczelni zapewniona jest pomoc w organizacji i realizacji stypendium. Podstawowym narzędziem wykorzystywanym do realizacji Polityki Internacjonalizacji Uczelni jest Program Erasmus+. W związku z przyznaniem Uczelni Kartą Erasmus+ na lata 2014-2021 studenci kierunku *Ekonomia* mają prawo do realizacji wyjazdów stypendialnych w ramach programu Erasmus+: odbycie części studiów w Uczelniach partnerskich, odbycie praktyk zawodowych w Uczelniach partnerskich, organizacjach, firmach i instytucjach zagranicznych oraz, w przypadku studentów, którzy ukończyli studia licencjackie na kierunku, odbycie stażu dla absolwentów.

W ramach programu Erasmus prowadzone są wykłady w języku angielskim dla studentów studiów stacjonarnych. W roku akademickim 2013/2014 zrealizowano następujące wykłady wykładów:

1. Breakeven Analysis – Uses of Breakeven Analysis
2. Decision making and Breakeven Analysis: Examples
3. Breakeven point – one parameter
4. Breakeven point – two alternatives
5. Contribution per unit

Studenci nie korzystają z oferty program Erasmus Równie kadra w ograniczonym zakresie korzysta z możliwości wymiany międzynarodowej. Zaleca się podjęcie niezbędnych działań w celu intensyfikacji wymiany międzynarodowej wśród studentów i kadry akademickiej.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Instytut prowadzi badania naukowe w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i efekty tych badań wykorzystuje na wykładach, seminariach dyplomowych i w rozwoju studenckiego ruchu naukowego.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Zasady rekrutacji obowiązujące w roku akademickim 2014/2015 zostały określone w Uchwale nr 15/2013 Senatu PWSZ w Płocku z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku w roku akademickim 2014/2015. Warunkiem przyjęcia na studia jest posiadanie przez kandydata świadectwa

maturalnego (nowa matura) bądź świadectwa dojrzałości (stara matura). Postępowanie rekrutacyjne składa się z postępowania kwalifikacyjnego oraz decyzji o przyjęciu na studia. Postępowanie kwalifikacyjne oparte jest na wynikach egzaminu maturalnego (dojrzałości). W postępowaniu tym przyznawane są punkty za oceny uzyskane na świadectwie w skali od 0 do 100. W postępowaniu brane są pod uwagę oceny z przedmiotów: geografia lub matematyka lub chemia lub fizyka lub biologia lub wiedza o społeczeństwie oraz język obcy. O przyjęciu na studia decyduje liczba uzyskanych punktów. Na rok akademicki 2014/2015 ustalone zostały wysokie limity przyjęć: 680 osób na studia stacjonarne i 320 na studia niestacjonarne. Limity te nie zostały wypełnione, gdyż naukę podjęło odpowiednio 128 i 43 studentów. Uchwała określa również zasady przyjmowania na studia cudzoziemców. Od kandydatów z tej grupy wymagane jest złożenie wymaganego przepisami obowiązującymi w Polsce świadectwa maturalnego bądź dokumentu równorzędnego potwierdzonego przez właściwe organy.

Postępowanie kwalifikacyjne prowadzone jest przez Instytutowe Komisje Rekrutacyjne i Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną powoływane odpowiednio przez Dyrektora Instytutu i Rektora. Rekrutacja jest prowadzona w ramach przewidzianej dla danego kierunku (specjalności) liczby miejsc. Od decyzji Instytutowej Komisji Rekrutacyjnej przysługuje kandydatowi prawo do odwołania do Komisji Uczelnianej. Podstawą odwołania może być jedynie naruszenie warunków i zasad rekrutacji.

Stosowane w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. W praktyce, ze względu na radykalnie niższą liczbę kandydatów od ustalanych limitów przyjmowane są wszystkie osoby. Zasady rekrutacji nie zawierają żadnych regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Wielkość faktycznie przyjmowanych kandydatów odpowiada potencjałowi dydaktycznemu jednostki i zapewnia odpowiedni jakość kształcenia.

Zasady Rekrutacji na kierunek *ekonomia* są przejrzyste sprecyzowane i dostępne na stronie internetowej Uczelni. Studenci uważają, że zasady są sformułowane w sposób zrozumiały i transparentny, zaś proces rekrutacji uwzględnia zasadę równych szans i nie zawiera regulacji, które dyskryminują jakąkolwiek grupę kandydatów. O zakwalifikowaniu się na studia decyduje lista rankingowa tworzona na podstawie wyników uzyskanych podczas egzaminu maturalnego. W opinii studentów wielkość rekrutacji jest adekwatna do potencjału dydaktycznego i zapewnia odpowiednią jakość procesu kształcenia na wizytowanym kierunku. .

7.2)

Kalkulacje nakładu i czasu pracy sporządzone zostały dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia i zawarte są w kartach przedmiotów. Obejmują one godziny kontaktowe realizowane z udziałem nauczyciela i godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy własnej studenta. Do pierwszej grupy zaliczone są zajęcia dydaktyczne w formie wykładów, konwersatoriów, ćwiczeń, seminariów, proseminariów, a także konsultacje przedmiotowe dla wykładów i ćwiczeń. Udział tych ostatnich jest nieproporcjonalnie duży, gdyż wynosi przykładowo 15 i 25 godzin dla wykładu i ćwiczeń o wymiarze każdorazowo 30 godzin. Natomiast jako godziny pracy własnej w kalkulacji uwzględniane są: przygotowanie do egzaminu, przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego, przygotowanie do zajęć w ramach wykładów, przygotowanie do zajęć w ramach ćwiczeń, przygotowywanie raportów, projektów, prezentacji itp. Godziny zajęć z udziałem nauczyciela akademickiego oraz godziny pracy własnej studenta przeliczane są na punkty ECTS w relacji 25 godzin = 1 punkt ECTS.

Na studiach stacjonarnych udział godzin (punktów ECTS) wynikających z zajęć kontaktowych z nauczycielem akademickim zawiera się dla większości przedmiotów w granicach 50-60 %, a na studiach niestacjonarnych w granicach 40-60 %.

Należy stwierdzić, że w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów dokonano prawidłowego określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku przyjęto, że zdobycie 1 punktu ECTS wymaga 25 godzin nakładu pracy studenta. W ocenie studentów czas i nakład pracy został określony prawidłowo w odniesieniu do założonych efektów kształcenia.

Studenci ocenianego kierunku studiów zdają w zależności od specjalności od 17 do 19 egzaminów. Pozostałe przedmioty kończą się zaliczeniem z oceną. Egzaminy są dość równomiernie rozmieszczone w układzie poszczególnych semestrów i studenci zdają z reguły 3-4 egzaminy w sesji, poza semestrem piątym, który kończy się jednym egzaminem. Nieco mniejsze jest także obciążenie semestru ostatniego (2-3 egzaminy). Egzaminami objętych jest 11 przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz 6-8 przedmiotów specjalnościowych. Taki rozkład egzaminów w układzie zakresu przedmiotowego i okresu ich przeprowadzania jest prawidłowy z punktu weryfikacji wiedzy i umiejętności oraz motywowania do systematycznej nauki.

Struktura ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej (sesja letnie w roku akademickim 2013/2014) na studiach stacjonarnych była następująca: ocen niedostatecznych było 4,7 %, ocen dostateczny 19,6 %, ocen dostateczny plus 7,9 %, ocen dobry 26,6 %, ocen dobry plus 16,0 %, ocen bardzo dobry 25,2 %. Na studiach niestacjonarnych struktura ocen kształtowała się odpowiednio: 3,9 %, 13,5 %, 10,4 %, 27,6 %, 14,8 %, 29,7 %. W obydwu przypadkach należy ocenić taki rozkład jako wskazujący na zawyżanie ocen. Oceny niedostateczne uzyskuje mało studentów a oceny dobry i wyżej około 70 %.

Oceny z egzaminu dyplomowego w ramach ostatniej sesji miały na studiach stacjonarnych następujący rozkład: ocen niedostatecznych nie było, wystawiono jedną ocenę dostateczny, 13,9 % ocen dostateczny plus, 33,6 % ocen dobry, 35,0 % ocen dobry plus i 16,8 % ocen bardzo dobry. Na studiach niestacjonarnych wystawiono jedną ocenę niedostateczny, dwie oceny dostateczny, 18,2 % dostateczny plus, 35,2 % dobry i 11,5 % ocen bardzo dobry. Skala ocen jest wyraźnie przesunięta w kierunku ocen dobrych, ale nie występuje ich ewidentne zawyżanie przez wystawienie znacznej liczby ocen najwyższych.

Stosowany na ocenianym kierunku studiów system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane. Należy jednak zauważyć, że efekty jego stosowania budzą pewne zastrzeżenia związane z zawyżaniem ocen.

System oceny osiągnięć jest dla studentów przejrzysty i zrozumiały. Zasady oceniania i zaliczania są przedstawiane przez każdego prowadzącego na pierwszych zajęciach w semestrze. Studenci pozytywnie oceniają zasady oraz sposób ich przekazywania. Również nie mają zastrzeżeń co do stosowanej skali ocen i uważają, że wszyscy są sprawiedliwie i rzetelnie oceniani. Ocena efektów kształcenia odbywa się poprzez kolokwia, testy egzaminy, zajęcia praktyczne oraz obserwację studentów przez nauczycieli akademickich. Rezultaty sprawdzianów są dostępne dla studentów i mają oni możliwość uzyskania informacji nt. popełnionych błędów.

Studenci uważają, że założone efekty kształcenia są w pełni sprawdzalne i weryfikowane na każdym etapie studiów.

7.3)

Uczelnia umożliwia studentom udział w mobilności międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. Podczas spotkania z ZO PKA studenci nie potrafili wyrazić opinii nt. funkcjonowania w Uczelni wymiany zagranicznej z uwagi na dotychczasowy brak wykorzystania takiej możliwości. Należy podkreślić, że w obecnym roku akademickim część studentów uczestniczy w procesie rekrutacji do udziału w programie. Sam proces rekrutacji oraz sposób informowania studentów o programie studenci ocenili pozytywnie. Na podstawie analizy własnej i rozmowy z Uczelnianym Koordynatorem programu Erasmus należy stwierdzić, że Uczelnia służy studentom pomocą. Program Erasmus w Uczelni ma swoją stronę internetową, gdzie są zamieszczone wszelkie potrzebne informacje o możliwościach, które oferuje program Erasmus. Uczelnia ma podpisane 11 umów z zagranicznymi Uczelniami.

W Uczelni nie funkcjonują żadne programy mobilności krajowej.

Dotychczas żaden student kierunku *ekonomia* nie uczestniczył w programach wymiany międzynarodowej.

7.4)

Studenci są zadowoleni z opieki dydaktycznej i naukowej. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów podczas konsultacji oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Terminy konsultacji są ustalane wspólnie ze studentami, przez co są one dostosowane do planu zajęć.

W Uczelni istnieje możliwość ubiegania się o Indywidualny Tok Studiów, którego proces aplikacji jest opisany w Regulaminie Studiów. Ponadto istnieje również możliwość ubiegania się o Indywidualną Organizację Studiów. Studenci podczas odbywania studiów mogą wybrać przedmioty fakultatywne, które odbywają się zgodnie z zadeklarowanym przez nich wyborem.

W opinii studentów organizacja roku akademickiego oraz sesje egzaminacyjne są tak ułożone, że sprzyjają procesowi dydaktycznemu. Harmonogram roku akademickiego i sesji oraz plany zajęć są ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni.

Według Regulaminu Studiów Dyrektor Instytutu może powołać opiekuna roku, do którego zadań należy pomoc studentom podczas całego toku studiów. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili opinię, że opiekun został powołany i jego pomoc była dla nich szczególnie istotna i widoczna na początku studiów.

W Uczelni funkcjonuje Biblioteka, która jest do dyspozycji studentów w wymiarze zgodnym z ich oczekiwaniami. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili zaopatrzenie w literaturę, która jest wymagana przez prowadzących na zajęciach. Ponadto Biblioteka posiada urządzenie, które jest ułatwieniem dla osób niedowidzących. Budynki, w których odbywają się zajęcia dla studentów ekonomii, są przystosowane dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

W opinii studentów proces dyplomowania jest przejrzysty i zrozumiały. Studenci przed rozpoczęciem przedostatniego semestru są zobowiązani do wyboru tematu pracy. Studenci wyrazili opinię, że podczas realizacji pracy dyplomowej, współpraca i wsparcie merytoryczne otrzymywane od opiekuna jest odpowiednie. Studenci pozytywnie ocenili liczbę osób przypadającą na jednego promotora. Seminaria odbywają się w ramach zajęć, podczas których studenci prezentują swoje postępy w pisaniu pracy dyplomowej. Studenci pozytywnie oceniają taką formę seminarium.

W ramach kierunku *Ekonomia* na Uczelni działają trzy koła naukowe: SKNEkonomistów – Sekcja Agrobiznesu, SKN Sekcja Zarządzania Finansami oraz SKN Socjologiczne, które zrzesza wielu studentów wszystkich lat. Uczelnia wspomaga działalność kół naukowych poprzez dofinansowanie ich inicjatyw.

Studenci uważają, że programy studiów i efekty kształcenia, które są dostępne na stronie w postaci kart przedmiotów są dla nich wystarczającym źródłem informacji na temat przedmiotu. W ich opinii treści sylabusów są kompletne i wspomagają ich proces uczenia się. Karty przedmiotów zawierają wszelkie niezbędne informacje nt. zaliczenia przedmiotów, efektów kształcenia, wymiarze godzin, literaturze. Zamieszczone tam informacje pomagają studentom w wyborze specjalności lub przedmiotów fakultatywnych.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że prowadzący udostępniają materiały pomocnicze, np. dodatkowe arkusze ćwiczeniowe, literatura, które w ich opinii są bardzo przydatne.

W Uczelni istnieje tylko jedna forma mechanizmu motywującego studentów, którym jest stypendium rektora. Jest ono przyznawane przez Uczelnianą Komisję Stypendialną dla 10% najlepszych studentów. Przy przyznawaniu ww. stypendiów brane są pod uwagę średnia ocen oraz osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne. W opinii studentów taki system motywacyjny jest dla nich satysfakcjonujący.

Przyznawanie pomocy materialnej odbywa się na zasadach opisanych w *Regulaminie Ustalania Wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów oraz kryteriów i trybu jej udzielania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku*, którego kopię otrzymano podczas wizytacji. Na stronie internetowej znajduje się ww. Regulamin i jest on

ogólnodostępny dla studentów. Według *Regulaminu* student może ubiegać się o wszystkie formy pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 Ustawy. Określone w *Regulaminie* zasady dotyczące podziału środków funduszu pomocy materialnej są zgodne z art. 174 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Uczelnia dysponuje również Domami Studenckimi, w których o miejsca może starać się każdy student w oparciu o dokumentację potwierdzającą sytuację materialną. W opinii studentów zasady ubiegania się o miejsce w Domu Studenckim są przejrzyste i zrozumiałe. Ponadto każdy student, który jest zainteresowany zamieszkaniem w akademiku, może otrzymać takie miejsce. Zasady otrzymywania wszelkich świadczeń pomocy materialnej są przejrzyste i zrozumiałe dla studentów oraz są zgodne z art. 174 Ustawy. Przyznawanie stypendiów należy do obowiązków Uczelnianej Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej, w których większość stanowią studenci, zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Decyzje o przyznawaniu świadczeń są podejmowane w pełni demokratycznie i wg ustalonych kryteriów.

Studenci są zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku. Studenci wszelkie skargi i zastrzeżenia mogą składać przez Samorząd Studencki lub bezpośrednio do Władz Instytutu, co w ich opinii jest dobrym rozwiązaniem.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili proces kształcenia w Uczelni. Nie mieli żadnych zastrzeżeń co do systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady i warunki rekrutacji kandydatów są zgodne z obowiązującymi przepisami. Rozmiary rekrutacji odpowiadają potencjałowi dydaktycznemu jednostki i pozwalają na zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia. Zasady rekrutacji są zrozumiałe oraz uwzględniają zasadę równych szans.

7.2) Dokonano prawidłowego określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane. Efekty jego stosowania budzą jednak pewne zastrzeżenia związane z zawyżaniem ocen. System oceny osiągnięć studentów jest z perspektywy studentów przejrzysty, zrozumiały i zapewnia obiektywizm formułowanych ocen po każdym etapie studiów.

7.3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów umożliwia międzynarodową mobilność studentów, jednak dotychczas nie wykorzystywali oni stworzonych możliwości.

7.4) Opieka dydaktyczna, naukowa, materialna działa skutecznie w Uczelni i sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Władze starają się, aby wszelkie aspekty życia studenckiego wpływały pozytywnie na rozwój studentów.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 11/2013 Senatu z dnia 26 lutego 2013 r. w

sprawie zatwierdzenia tekstu jednolitego Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, uaktualniony przez Senat Uchwałą Nr 9/2014 w dniu 11 marca 2014 r. zawierający zbiór ujednoliconych zasad działań, przedsięwzięć organizacyjnych oraz procedur i instrukcji postępowania dotyczących kształcenia w ramach prowadzonych kierunków.

Za wdrożenie i funkcjonowanie Systemu odpowiedzialny jest Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, powołany przez Rektora w dniu 17 września 2012 r., a także koordynator ds. Jakości kształcenia powołany na kadencję 1 października 2014 r. do 31 lipca 2017 r.

W Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki – Dyrektor powołał zespoły ds. Jakości kształcenia na prowadzonych w tym instytucie kierunkach studiów oraz Instytutowego Przedstawiciela ds. Jakości Kształcenia.

Podstawy prawne funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) w PWSZ w Płocku określono w Uchwale Nr 13/2011 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku z dnia 21 czerwca 2011 roku w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia,

Jego zmiany wprowadzono kolejno:

- Uchwałą Nr 8/2013 Senatu z dnia 22 stycznia 2013 roku;
- Uchwałą Nr 11/2013 z dnia 26 lutego 2013 roku;
- Uchwałą Nr 9/2014 Senatu z dnia 11 marca 2014 roku;
- Uchwałą Nr 22/2014 Senatu z dnia 20 maja 2014 roku.

Analiza tych dokumentów konstytuujących WSZJK upoważnia do stwierdzenia, że obejmują one całokształt zasad i instrukcji postępowania oraz działań bezpośrednio związanych z zapewnieniem, utrzymaniem i doskonaleniem procesu kształcenia w PWSZ w Płocku. Określono w nich: podstawowe założenia, cele, procedury wynikające z realizacji celów, obszary oceny oraz strukturę podmiotów, realizujących działania na rzecz budowy kultury jakości kształcenia,

Ocena struktury WSZJK w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki opisana w wskazanych wyżej dokumentach upoważnia do stwierdzenia, że system został określony poprzez wskazanie wszystkich jego czterech aspektów, choć opis i stopień ich uszczegółowienia jest różny. Najlepiej opisany jest aspekt czynnościowy oraz instrumentalny sprowadzony do procedur i instrukcji WSZJK w PWSZ w Płocku. Uczelnia przyjmuje 10 podstawowych procedur, mających postać instrukcji. Każdą z nich uszczegółowiono załącznikami, które są wzorami dokumentów, wykorzystywanymi w toku realizacji poszczególnych procedur. Są nimi ankiety oceny zajęć, nauczycieli akademickich, arkusze okresowej oceny nauczycieli, różnego rodzaju protokoły, np. analizy kart przedmiotów, wzory dokumentacji np. dotyczące analizy prac dyplomowych, dokumenty dotyczące oceny czy samooceny np. samooceny biblioteki PWSZ w Płocku czy samooceny Dom Studenta PWSZ w Płocku. Za satysfakcjonujący można także uznać aspekt strukturalny, sprowadzony do określenia wszystkich podmiotów (ciał kolegialnych Uczelni, organów jednoosobowych oraz jednostek organizacyjnych tworzących strukturę WSZJK), które uczestniczą w procesie analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Uzupełnienia wymaga aspekt funkcjonalny Systemu, który stanowi podstawę procesu budowania kultury jakości kształcenia.

Oceniając WSZJK możemy stwierdzić, że mimo stwierdzenia pewnych niedomagań w jego budowie, ocena ta jest zadowalająca.

Mając jednak na uwadze dalsze doskonalenie WSZJK w PWSZ w Płocku zaleca się jego uzupełnienie oraz uaktualnienie. Powinien on przywoływać obowiązujące przepisy prawa, te zewnętrzne (ustawę i rozporządzenie MNiSW) oraz wewnętrzne, odnosić się do przeformułowanej strategii Szkoły i instytutów, opisywać wszystkie cztery aspekty Systemu, zwracając szczególną uwagę na aspekt funkcjonalny, który powinien być uzupełniony o oceny działalności naukowej w kontekście realizowanych programów kształcenia na różnych kierunkach studiów oraz wskazywać na znaczenie działań doskonalących i oceniających ich skuteczność.

Przyjęte wewnętrzne akty normatywne, uzupełnione podstawowymi dokumentami wyznaczającymi zasady funkcjonowania Szkoły, takimi jak: Statut PWSZ oraz Regulamin

Organizacyjny Uczelni, określają strukturę zarządzania kierunkiem *ekonomia* ukierunkowaną na analizę, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia.

Najwyższym organem kolegialnym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku jest Senat. Do kompetencji Senatu należy, między innymi, uchwalanie regulaminów studiów, podejmowanie uchwał w sprawie tworzenia i likwidacji kierunków studiów oraz specjalności kierunkowych, określanie, w drodze uchwały, efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, przyjmowanie sprawozdań w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelni w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Działalnością całej Uczelni kieruje Rektor. Rektor podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących Uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę lub statut do kompetencji innych organów Uczelni lub Kanclerza. Rektor między innymi, opracowuje i realizuje strategię rozwoju Uczelni, uchwalaną przez Senat, sprawuje nadzór nad działalnością dydaktyczną i badawczą Uczelni oraz nad wdrożeniem i doskonaleniem Uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia.

W Uczelni działa również Konwent powoływany przez Rektora. Do jego kompetencji należy między innymi, opiniowanie spraw dotyczących nowych obszarów kształcenia oraz kierunków, opiniowanie spraw dotyczących współpracy Uczelni z przedsiębiorcami i jednostkami administracyjnymi, wyrażanie opinii o sprawozdaniach Rektora z działalności Uczelni czy wspieranie Uczelni w nawiązywaniu przez nią współpracy z podmiotami społecznymi i gospodarczymi.

Dla realizacji zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku, powołuje Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz koordynatora ds. Jakości Kształcenia.

Do zadań Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia należy, między innymi, realizacja zadań wynikających z Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w Płocku, koordynacja prac i współdziałanie z jednostkami w zakresie działań związanych z zapewnieniem jakości kształcenia, nadzór nad działalnością Instytutowych Koordynatorów ds. Jakości Kształcenia.

Kluczowymi zadaniami Koordynatora ds. Jakości Kształcenia jest analiza i opracowanie statystyczne ankiet dla kandydatów na studia w PWSZ w Płocku, analiza i opracowanie statystyczne oceny zajęć dydaktycznych przez studentów w PWSZ w Płocku oraz analiza i opracowanie statystyczne ankiet do badania opinii studentów na temat jakości świadczonych usług przez komórki administracyjne PWSZ w Płocku.

Kierunkiem zarządza Dyrektor Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki. Do jego zadań, bezpośrednio i pośrednio związanych z jakością kształcenia należy, między innymi, sprawowanie nadzoru nad działalnością Instytutu i komórek organizacyjnych funkcjonujących w ramach Instytutu, zapewnianie warunków do prowadzenia działalności dydaktycznej przez poszczególne jednostki organizacyjne Instytutu oraz zapewnienie realizacji uchwał Rady Instytutu.

Funkcję organu uchwałodawczego pełni Rada Instytutu. Do kompetencji Rady należy, między innymi, ustalanie ogólnych kierunków działalności Instytutu, dokonywanie oceny jego działalności, ocena działalności Dyrektora Instytutu, przyjmowanie rocznego sprawozdania z działalności Dyrektora Instytutu, uchwalanie zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez Senat, planów studiów i programów nauczania, oraz dokonywanie systematycznej oceny procesu kształcenia.

W ramach poszczególnych instytutów powoływani są Przedstawiciele Instytutów/Kierunków ds. Jakości Kształcenia. Taka rozwiązanie funkcjonuje również w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki.

Do zadań Przedstawiciela Instytutu ds. Jakości Kształcenia należy, między innymi, koordynowanie prac związanych z zapewnieniem jakości kształcenia w Instytucie, przeprowadzanie ankietyzacji oraz nadzór nad poprawnością dokumentacji i procedury ankietyzacyjnej, przeprowadzanie corocznych konsultacji z przedstawicielami studentów na temat procesu kształcenia, wnioskowanie do Dyrektora Instytutu o zmiany w procesie kształcenia, współdziałanie

z opiekunami roku w zakresie organizowania spotkań informacyjnych na temat praw, obowiązków studentów, toku studiów oraz działań podejmowanych na rzecz poprawy jakości kształcenia.

W Instytucyjnej strukturze zarządzania kierunkiem *ekonomia* w kontekście prowadzenia przedsięwzięć projakościowych, działają również Opiekunowie Roku. Do zadań Opiekunów Roku należy organizowanie, wraz z Przedstawicielami Kierunków/Instytutu ds. Jakości Kształcenia, spotkań informacyjnych ze studentami poszczególnych kierunków studiów na temat ich praw, obowiązków, toku studiów oraz działań podejmowanych na rzecz poprawy jakości kształcenia, przyjmowanie od studentów informacji na temat trudności związanych z osiąganiem efektów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów oraz wnioskowanie do Dyrektora Instytutu o zmiany w procesie kształcenia, współdziałanie z Przedstawicielami Kierunków/Instytutu ds. Jakości Kształcenia w zakresie przeprowadzania corocznych konsultacji ze studentami na temat procesu kształcenia.

W celu realizacji założeń Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki powoływane są Zespoły ds. Oceny Efektów Kształcenia. Do ich zadań należy, między innymi, przeprowadzanie na początku roku akademickiego analizy kart przedmiotu, dokonywanie w semestrze zimowym i letnim analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych, analiza sprawozdań składanych przez wykładowców na temat realizacji zakładanych efektów kształcenia, przygotowywanie sprawozdań z analizy osiąganych efektów kształcenia wraz z propozycją planów naprawczych i przedkładanie ich Dyrektorowi Instytutu.

W roku akademickim 2013/2014 funkcjonowały ponadto: Komisje ds. Oceny Nauczycieli Akademickich oraz Komisje/Rady Programowe.

Oceniając strukturę zarządzania kierunkiem *ekonomia* ukierunkowaną na analizę, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia, a także dokonywanie kompleksowej oceny efektów kształcenia należy zauważyć, że respektuje ona podstawowe wymogi formalne. Wszystkie wyróżnione podmioty funkcjonują w oparciu o wewnętrzne normy prawne. Zakres zadań wypełnia wymagania rozłączności. To, co uznać można za pewną jego słabą cechę jest jego nadmiernie rozbudowana struktura. Uznając jednak, pełne prawo Uczelni i Instytutu do stanowienia wewnętrznych regulacji, także w tym zakresie, ocena sformułowana wyżej nie będzie uwzględniona w ocenie końcowej. Formułujemy ją jednak z przeświadczeniem, że prosta, przejrzysta oraz czytelna budowa WSZJK będzie w sposób bardziej skuteczny budowę kultury jakości kształcenia w PWSZ w Płocku.

Analizując przedłożone podczas wizytacji dokumenty dotyczące funkcjonowania WSZJK w Instytucie możemy z pełnym przekonaniem stwierdzić, że system ten nie tylko, że został stworzony, ale także funkcjonuje. Potwierdzają to przedłożone Zespołowi Oceniającemu do wglądu różnego rodzaju dokumenty. Było to protokoły z posiedzeń Rady Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki odbytych w dniach 20 marca 2013r., 27 września 2013 r., 18 października 2013 r., 28 października 2013 r., 18 grudnia 2013 r., 20 lutego 2014 r., 7 marca 2014 r., 10 października 2014 r., 2 grudnia 2014 r., 18 grudnia 2014 r., oraz 5 lutego 2015 r. Wszystkie poświęcone były, między innymi, sprawom jakości kształcenia.

Zespołowi Oceniającemu udostępniono również sprawozdanie z oceny procesu dydaktycznego w PWSZ, dotyczące Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki za rok akademicki 2013/2014, a także przyjęte Uchwałą Senatu PWSZ z dnia 18 listopada 2014 roku Sprawozdanie z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w Płocku w roku akademickim 2013/2014.

Należy w tym miejscu stwierdzić, że Instytut w prowadzonych przez siebie przedsięwzięciach projakościowych znajduje się nie na etapie budowy systemu, ale w fazie jego doskonalenia.

Reasumując można stwierdzić, że Instytut Nauk Ekonomicznych i Informatyki PWSZ w Płocku określił strukturę WSZJK. Jego wewnętrzna budowa daje podstawy do stwierdzenia, że stworzony system umożliwia dokonywanie oceny programu studiów oraz metod jego realizacji

zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Instytut prowadził przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia.

Oceniając skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki należy stwierdzić, że identyfikuje się szereg przedsięwzięć, ukierunkowanych na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Są one podejmowane przez władze Uczelni, Instytutu, Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, oraz Przedstawiciela Instytutu ds. Jakości Kształcenia.

Narzędziami i mechanizmami służącymi monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia realizowanymi w roku akademickim są:

1. Ankieta oceny zajęć dydaktycznych przez studentów,
2. Arkusz okresowej oceny nauczyciela akademickiego,
3. Protokół z decyzji Komisji ds. Oceny Nauczycieli Akademickich,
4. Dokumentacja dokumentująca udział pracowników akademickich PWSZ w Płocku w konferencjach naukowych i szkoleniach,
5. Arkusz hospitacji zajęć dydaktycznych,
6. Formularz opinii studentów na temat jakości świadczonych usług przez komórki administracyjne,
7. Ankiet studencka podsumowującą kształcenie w danym semestrze, studiów,
8. Protokół analizy kart przedmiotów,
9. Protokół analizy pisemnych prac egzaminacyjnych lub zaliczeniowych,
10. Protokół analizy prac dyplomowych,
11. Formularz przeglądu dokumentacji programów kształcenia,
12. Formularza okresowej samooceny instytutów,
13. Formularz okresowej samooceny studium praktycznej nauki języków obcych,
14. Formularz okresowej samooceny studium wychowania fizycznego,
15. Formularz okresowej samooceny biblioteki Uczelianej,
16. Formularza okresowej samooceny biura praktyk,
17. Formularz okresowej samooceny biura karier zawodowych,
18. Formularz okresowej samooceny Dom Studenta Uczelni.

Zakres podejmowanych w tym zakresie przedsięwzięć pokazuje skalę stosowanych przez Instytut narzędzi służących do monitorowania i doskonalenia programu kształcenia.

Zespół Oceniający otrzymał wgląd do większości dokumentów źródłowych potwierdzających stosowanie tych instrumentów. Przedmiotem analizy były, między innymi, oceny zajęć dydaktycznych wynikające z przeprowadzonych ocen studenckich, łączne oceny zajęć z przedmiotów realizowanych na kierunku *ekonomia*, samooceny instytutów i międzyinstytutowych jednostek organizacyjnych, oraz ankiety studenckie

Dokonując oceny skuteczności systemu zapewnienia jakości kształcenia w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki oraz jego przydatności w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów *ekonomia*, należy stwierdzić, że wskazane wyżej narzędzia i mechanizmy, potwierdzają pozytywną ocenę tego kryterium cząstkowego.

Jednocześnie dokonując całościowego oglądu jakości kształcenia na tym kierunku studiów, w toku pracy Zespołu Oceniający PKA zidentyfikowano pewne jego niesprawności dotyczące innych kryteriów oceny jakości kształcenia. Są one potwierdzeniem konieczności dalszego rozwoju WSZJK i podniesienia, na wyższy poziom, jego skuteczności

Z informacji udostępnionych przez Uczelnię oraz Instytut wynika, że w sposób ciągły i systematyczny oceniają one jakość oraz dostępność informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia. Pozyskane dane i ich analiza dowodzi, że zakres informacji składających się na ten system upowszechniania informacji uznać można za jednolity.

Informacje związanych z ofertą kształcenia, która adresowana jest do studentów oraz kandydatów na studia, pozyskiwane są w oparciu o analizę szerokiego spektrum instrumentów zbierania informacji. Za takie uznać można mechanizmy pozwalające na identyfikację informacji zawartych w informatorze Uczelni czy stronie internetowej, ale również uzyskane z Dziekanatu i Biura Karier Zawodowych.

Formalna i realna ocena systemu upowszechniania informacji, upoważnia do stwierdzenia, że rozwiązanie ustalone w wyniku oceny jakości kształcenia w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki jest rozwiązaniem typowym dla większości szkół wyższych w Polsce. Szkoła ta i jej Instytut są, pod tym względem, typowymi podmiotami tego sektora.

Reasumując powyższe ustalenie można stwierdzić, że w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego budowa i funkcjonowanie powinno być dalej doskonalone tak, aby skuteczność jego stosowania nieustannie rosła.

8.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest identyfikowany. Biorą oni czynny udział w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Uczelni i w Instytucie.

Współpraca z Interesariuszami zewnętrznymi, będącymi przedstawicielami podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni, w tym szczególnie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, jednostek administracji rządowej i samorządowej, podmiotów sektora finansowego układa się dobrze. Udostępnione do wyglądu protokoły posiedzeń Rady Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki Uczelnianej potwierdzają merytoryczne dyskusje nad problemami podnoszonymi przez interesariuszy zewnętrznych. Dotyczyły one szerokiego zakresu spraw związanych z zapewnieniem jakości kształcenia.

Do takich można zaliczyć konsultacje w środowisku pracodawców, tj. przedstawicieli lokalnego rynku pracy, którzy w formie pisemnej wyrazili swoje zdanie na temat zaproponowanych efektów i przedłożonego programu kształcenia, kluczowych składników zapewniających wysoką jakość kształcenia. W proces weryfikacji efektów kształcenia zaangażowani byli również przedstawiciele lokalnego rynku pracy, którzy przyjmują studentów kierunku *ekonomia* na praktyki. Wyrażali oni swoje opinie wypełniając ankiety, w których określają stopień osiąganych przez studentów efektów kształcenia. Takie opinie udostępniono członkom Zespołu Oceniającego do wglądu.

Z powyżej analizy wynika, że współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie budowy kultury jakości kształcenia można ocenić pozytywnie. Jest ona satysfakcjonująca, jeśli chodzi o ich zakres i różnorodność. Stopień sformalizowania uznać należy właściwy, choć troską władz Instytutu powinno być nadanie tej współpracy cech jeszcze większej systematyczności i kompleksowości.

Udział interesariuszy wewnętrznych, przede wszystkim studentów, przejawia się udziałem przedstawicieli Samorządu Studenckiego w obradach ciał kolegialnych Uczelni z prawem głosu.

Studenci uczestniczą również w procesie zapewniania jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia poprzez wyrażanie swych opinii na piśmie. Zespół Oceniający PKA otrzymał do wglądu szereg dokumentów potwierdzających takie stosowane przez PWSZ praktyki.

Można za takie uznać:

- protokół z konsultacji ze studentami I roku kierunku *ekonomia* za rok akademicki 2013./2014 semestr letni, które odbyło się w dniu 21.03. 2014 oraz w dniu 28.03. 2014,
- sprawozdanie ze spotkania adaptacyjnego roku akademickim 2014/2015, które odbyło się w dniu 24 listopada 2014 roku,
- protokół z konsultacji ze studentami kierunku *ekonomia* za rok akademicki 2014/2015, semestr letni, które odbyło się w dniu 14.03 2015 oraz w dniu 16.03. 2015,

Takimi są także, dwie opinie Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego PWSZ. Pierwsza, w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w roku akademickim 2012/2014, druga podobna dotycząca funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w roku akademickim 2013/2014.

Oceniając udział przedstawicieli studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia trzeba podkreślić, że nie ma on tylko formalny charakter. Przedstawiciele studenccy aktywnie uczestniczą w obradach poszczególnych podmiotów ds. jakości kształcenia. Przedstawiając swoje propozycje dotyczące poszczególnych rozwiązań oraz zgłaszając uwagi czy propozycje, konstruktywnie budują kulturę jakości kształcenia w Uczelni i w Instytucie.

Pracownicy Instytutu, jako Interesariusze wewnętrzni także biorą udział w procesie zapewnienia jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia. Przejawia się to w pracach większości podmiotów wskazanych w strukturze zarządzania kierunkiem *ekonomia*, których działalność jest ukierunkowana na analizę, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia.

Oceniając zaangażowanie pracowników Instytutu w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* należy zauważyć jego różnorodność. Z informacji pozyskanych od władz Instytutu wynika także dobre współdziałanie pracowników z innymi grupami zarówno interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych.

W świetle powyższych ustaleń można zauważyć, że skuteczność takiego sposobu budowy kultury jakości kształcenia jest satysfakcjonująca.

Reasumując można stwierdzić, że udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki jest identyfikowany. Ocena interesariuszy zewnętrznych, w tym nie tylko pracodawców, ma charakter formalny, a zidentyfikowane w toku oceny jakości kształcenia podejmowane przez nich działania należy uznać jako zapewniające w istotnym stopniu dostosowanie efektów kształcenia do aktualnego poziomu wiedzy oraz wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy. Ocena stopnia zaangażowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na jej doskonalenie jest istotna. Podobnie należy ocenić rolę przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Uczelni. Oceniając zaangażowanie pracowników Instytutu w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* należy zauważyć jego różnorodność.

W opinii studentów pytania zawarte w kwestionariuszu ankietowym są zrozumiałe. Każdy kwestionariusz zawiera 9 pytań, które odnoszą się do różnych obszarów, jakimi są: sprecyzowanie wymagań wobec studentów, sposób przekazywania treści, kompetencja wykładowcy, kultura prowadzącego, organizacja zajęć, wysiłek wykładowcy włożony w zainteresowanie studenta przedmiotem, zakres wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie zajęć, dostępność wykładowcy oraz własne sugestie. Student może ocenić poszczególne aspekty w skali pięciostopniowej. Wyniki ankiety są opracowywane przez Koordynatora ds. jakości kształcenia Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki. Rezultaty ankietyzacji są przekazywane studentom i w ich opinii jest to pozytywny aspekt procesu ankietyzacji.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność między-narodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+	+/=	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Instytut Nauk Ekonomicznych i Informatyki PWSZ w Płocku określił strukturę WSZJK. Jego wewnętrzna budowa daje podstawy do stwierdzenia, że stworzony system stanowi sprawną podstawę oceny programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Instytut prowadził przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia. W Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego budowa i funkcjonowanie powinno być dalej doskonalone tak, aby skuteczność jego stosowania nieustannie rosła.

8.2) Udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki jest identyfikowany. Ocena interesariuszy zewnętrznych, w tym nie tylko pracodawców, ma charakter formalny, a zidentyfikowane w toku oceny jakości kształcenia podejmowane przez nich działania należy uznać jako zapewniające dostosowanie efektów kształcenia do aktualnego poziomu wiedzy oraz wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy. Ocena stopnia zaangażowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na jej doskonalenie jest istotna. Podobnie należy ocenić rolę przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Uczelni. Oceniając zaangażowanie pracowników Instytutu w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* należy zauważyć jego różnorodność.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku			X		
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	Program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe		X			
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych		X			
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
---	--	--	---	--	--	--

Kierunek *ekonomia* prowadzony w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki ma możliwości dalszego rozwoju. Koncepcja kształcenia wymaga wyraźnego wyprofilowania zgodnie z wymogami dyscypliny *ekonomia* i zapewnienia większej spójności między oferowanymi specjalnościami a dyscypliną *ekonomia*. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia identyfikuje na ogół problemy, które należy doskonalić. Natomiast większej staranności wymaga obsada niektórych przedmiotów. Należy rozwijać współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w celu doskonalenia programu studiów w zakresie dostosowania go do oczekiwań rynku pracy oraz współpracę międzynarodową w celu wymiany doświadczeń dydaktycznych dla nadania większej elastyczności i różnorodności ofercie kształcenia.